

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 7 JUNI 1922

No. 336

INHOUD

	Blz.
DE UITGIFTE VAN SCHATKISTPAPIER SEDERT 1 MEI 1921 door	
Mr. J. W. Beyen	499
Bezuinigings-methoden door Mr. A. van Doorninck	501
Het belang van de Ned.-Indische Theeproducenten bij de	
Amsterdamsche Theemarkt	504
Londense Correspondentie.....	505
AANTREKING:	
Kosten van levensonderhoud van arbeidersgezinnen te	
Amsterdam	506
BOEKAANKONDIGING:	
League of Nations. Report on certain aspects of the	
Raw Materials Problem, bespr. door Prof. Mr. G. W.	
J. Bruins	507
Alfred Manes: Versicherungswesen, bespr. door Mr. W.	
H. A. Elink Schuurman	508
Gabriel Hanotaux: L'Oeuvre de Barcelone	509
MAANDCIJFERS:	
Emissies in Mei 1922	509
Rijkspostspaarbank	510
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	510
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	510—517
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.
Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.
Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening.
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

6 JUNI 1922.

In verband met de maandswisseling was het aanbod
van geld deze berichtswEEK beduidend kleiner. De pro-
longatierente steeg dan ook regelmatig iederen dag
½ pCt., zoodat Donderdag 3¼ pCt. genoteerd werd;
met het oog op de feestdagen was de moteking Vrij-
dag iets lager, maar heden werd weder 3½ à 4 pCt.
genoteerd. Ook voor wissels was minder geld beschik-
baar, zoodat meestal weder 4¼ pCt. betaald werd.

* * *

In de stemming van de wisselmarkt is de afgeloop-
pen week een kentering gekomen. Aan de flauwe stem-

ming van de meeste wissels kwam een einde en dage-
lijks liepen de koersen op. Na een laagste punt van
ca. 11,39½ en 2,56 voor ponden en dollars, sloot de
week, bij een kleine reactie, op 11,49 en 2,58. Terwijl
Parijs en België vorige weken minder van aanbod
hadden geleden, deed deze week ook de vraag zich min-
der voor deze wissels gelden. De stemming voor marken
was zeer onzeker; bij een vaste ondertoon kwamen
herhaaldelijk vrij belangrijke schommelingen voor, die
ten slotte heden overgingen, in een positief flauwe
stemming, waardoor de koers op ca. 0,88½ terugliep.

LONDEN, 3 JUNI 1922.

Zoals te verwachten was, verliep in Lombard
Street het einde der maand rustig en hoewel zich
een levendige vraag naar korte leeningen ontwik-
kelde, kon deze zonder veel moeite worden bevredigd.

In het begin der week waren de geldkoersen als in
de vorige week, maar tegen Woensdag liepen zij be-
duidend op; daggeld deed 2½—3 pCt.

7-daags-geld bleef echter op 2½—2¼ pCt.

Na de maandswisseling behield een gemakkelijker
stemming de overhand.

De discontomarkt bleef stil wegens de schaarschte
aan wissels. De disconto's vielen ietwat bij het begin
der nieuwe maand en bedroegen voor 2-, 3- en 4-mnd.-
bankaccepten 2¼—5/16 pCt., en voor 6-maands
25/16—¾ pCt.

DE UITGIFTE VAN SCHATKISTPAPIER SEDERT 1 MEI 1921.

Wie de wekelijkse publicatiën, welke de Minis-
ter van Financiën in de Dinsdagsche Staatscourant
doet plaatsen over den toestand van 's Rijkskas, heeft
gevolgd, zal zich bewust zijn, dat de Staat ter finan-
cieering van zijne verschillende uitgaven beslag legt
op een belangrijk gedeelte van het in Nederland aan-
wezig vlottend kapitaal. In dit verband is het niet
zonder belang na te gaan, op welke wijze en in welke
mate de Staat in het afgelopen jaar van 1 Mei 1921
tot 29 Mei 1922 op het vlottend kapitaal beslag heeft
gelegd.

In den vorigen jaargang van dit tijdschrift (zie
pag. 517) werd de aandacht gevestigd op een novum
(in zekeren zin althans) in de geschiedenis der uit-
gifte van schatkistbiljetten; daar wordt nl. besproken
de met ingang van 2 Mei 1921 opengestelde (en sedert
weer opgeheven) gelegenheid om 5 pCt. schatkistbil-
jetten met een looptijd van een jaar bij het Agent-
schap van het Ministerie van Financiën en bij de
Betaalmeesters te koopen. Deze verkoop van schat-
kistbiljetten van het bovenaangegeven type geschiedde,
omdat de uitgifte van schatkistpapier bij openbare
uitgifte allengs geen bevredigend resultaat meer had.
Zij heeft plaats gevonden tot en met 24 Februari

1922, en is toen weder stopgezet. Gedurende dien tijd werd geen inschrijving op schatkistbiljetten gehouden en werden deze, tenzij bij uitzondering, niet langs anderen weg, of met anderen looptijd of rentetype bij het publiek geplaatst.

In het jaar, waarvan men hier een overzicht heeft, werden aangetroffen:

1o. Schatkistbiljetten, verkocht over de toonbank bij Agent en betaalmeeesters.

2o. Schatkistbiljetten, bij openbare inschrijving geplaatst.

3o. Schatkistbiljetten langs anderen weg bij het publiek geplaatst; hierbij heeft men in het bijzonder te doen met onderhandsche plaatsing van schatkistbiljetten bij lichamen, welke groote bedragen voor langeren termijn willen beleggen. Men denke b.v. aan het Centraal Verrekenkantoor voor brandstoffen.

4o. Schatkistpromessen, bij openbare inschrijving geplaatst.

5o. Schatkistpromessen, langs anderen weg bij het publiek geplaatst; hierbij heeft men meerendeels te doen met plaatsing, vaak op zeer korten termijn (b.v. 14 dagen) bij bankiers.

6o. Schatkistpromessen, geplaatst bij de Nederlandsche Bank.

Uit het hieronder te geven overzicht zal blijken in welke mate van deze verschillende kanalen is gebruik gemaakt.

Gedurende de maand Mei 1921 heeft men dus een belangrijke stijging van het aan schatkistbiljetten uitstaand bedrag, waartegenover eene daling staat van het bedrag aan schatkistpromessen, welke die stijging met ruim f 17 miljoen overtreft. Van belang is, dat het bedrag aan schatkistpromessen, geplaatst bij de Nederlandsche Bank, met ruim f 44 miljoen is gedaald. Van invloed daarop was de storting in die maand van het winstaandeel in de Nederlandsche Bank ad pl.m. f 23 miljoen.

Gedurende de maand Juli valt weer een aanmerkelijke stijging waar te nemen van het bedrag aan over de toonbank verkochte schatkistbiljetten, waartegenover een kleine vermindering der langs anderen weg geplaatste biljetten. Opmerkelijk is ook de stijging van het bedrag der bij de Bank geplaatste promessen, waartegenover een sterke vermindering van het bedrag aan promessen bij het publiek geplaatst.

Tegenover een sterke vermindering van het bedrag aan schatkistpromessen, en wel voornamelijk van dat, bij de Nederl. Bank geplaatst, staat in de maand Augustus een veel minder sterke stijging van het bedrag aan uitstaande schatkistbiljetten door verkoop over de toonbank. De vermindering in het totaal bedrag aan uitstaand schatkistpapier vond haar oorzaak in het storten op de Nederlandsch-Indische leening, maar de invloed daarvan werd getemperd door het verlenen van voorschotten aan de gemeenten ter zake van voor haar te heffen inkomstenbelasting (art. 243h en 263 Gemeentewet).

Een sterke toeneming van het bedrag aan uitstaand schatkistpapier, hoofdzakelijk veroorzaakt door het verlenen van voorschotten aan de gemeente op de voor haar te heffen plaatselijke inkomstenbelasting, valt in de maand September te bespeuren.

De maand Januari 1922 vertoont den invloed eenerzijds van de jaarswisseling en van betaling aan de Rijksverzekeringsbank wegens bijdragen aan Invaliditeits- en Ouderdomsfonds tot een bedrag van f 39.200.000, anderzijds van de eerste storting op de Indische leening (f 63.600.000).

In de cijfers voor Maart weerspiegelt zich de invloed van de stortingen op de Nederlandsche Staatsleening 1922 tot een bedrag van f 141.000.000, in die voor April komt tot uiting de storting op de Indische leening in Amerika, ad f 62.400.000.

De vermindering van het uitstaand schatkistpapier in de maanden April en Mei 1922 is overigens voor een gedeelte te klanken aan het binnenkomen van de aanslagen wegens plaatselijke inkomstenbelasting.

Het verloop van de Uitgifte van Schatkistpapier van 1 Mei 1921—29 Mei 1922 (In duizenden guldens).

	Schatkistbiljetten.				Schatkistpromessen.				Totaal bedrag uitstaande schatkistpapier aan nevenstaande periode.	Totaal bedrag uitstaande schatkistpromessen aan nevenstaande periode.	Totaal bedrag uitstaand schatkistpapier aan nevenstaande periode.	1921 2 Mei 2-31 Mei 1 Juni-29 Juni 30 Juni-1 Augustus 2-29 Augustus 30 Augustus-3 October 4-31 October 1-28 November 29 November-2 Jan. 1922 3-30 Januari 31 Januari-27 Febr. 28 Februari-27 Maart 28 Maart-1 Mei 1-29 Mei		
	Over de toonbank verkocht.		Langs anderen weg geplaatst.		Bij het publiek geplaatst.		Bij de Nederlandsche Bank geplaatst.						Totaal uitst. bedrag aan nevenstaande periode.	Totaal uitst. bedrag aan nevenstaande periode.
	Verkocht in	Totaal uitst. bedrag aan einde van	Vermind. gedurende	Totaal uitst. bedrag aan einde van	Gep. Vermind. gedurende	Totaal uitst. bedrag aan einde van	Gep. Vermind. gedurende	Totaal uitst. bedrag aan einde van						
	in	gedurende	gedurende	gedurende	gedurende	gedurende	gedurende	gedurende					gedurende	
1921	40.922	1.696	10.385	65.970	24.028	400.060	114.000	514.060	581.726	581.726	2 Mei			
18 817	42 618	42 618	19 000	76 355	37 700	376 040	69 800	445 840	564 813	564 813	2-31 Mei			
32 713	61 435	94 148	2 381	95 355	37 700	393 250	75 500	468 750	625 540	625 540	1-29 Juni			
34 869	94 148	129 017	8 694	92 974	15 600	355 550	133 700	489 250	676 370	676 370	30 Juni-1 A.			
35 320	129 017	164 537	7 715	92 974	21 610	339 950	69 700	409 650	631 641	631 641	2-29 Aug.			
17 269	164 537	181 806	12 082	84 280	12 060	361 560	102 500	464 060	712 877	712 877	30 Aug.-3 Oct.			
17 796	181 806	199 502	16 029	76 565	28 910	349 560	126 500	476 000	734 000	734 000	4-31 Oct.			
18 954	199 502	218 456	17 360	64 483	42 422	378 410	90 000	468 410	732 395	732 395	1-28 Nov.			
26 367	218 456	244 823	8 867	48 454	26 918	420 832	94 000	514 832	781 742	781 742	29 N.-2 J. 22			
38 484	244 823	282 307	17 360	31 094	21 720	447 750	57 000	504 750	780 667	780 667	3-30 Jan.			
616	282 307	281 691	8 867	22 227	616	469 470	40 000	509 470	815 004	815 004	31 J.-27 Febr.			
15 000	281 691	266 691	6 420	15 807	67 330	402 140	36 000	438 140	735 638	735 638	28 Febr.-27 Mrt.			
27 689	266 691	239 002	37 413	37 413	13 260	388 880	29 000	417 880	721 984	721 984	28 Mrt.-1 Mei			
	239 002		52 234	52 234	30 030	358 850	3 000	361 850	653 086	653 086	1-29 Mei			

Inschrijvingen op Schatkistpapier Mei 1921—Mei 1922
(in duizenden guldens).

Datum der inschrijving.	Gevraagd 3- en 6-maands	Ingeschreven			Toegewezen			Looptijd vanaf	Disconto	
		3-maands	6-maands	Totaal	3-maands	6-maands	Totaal		3-maands	6-maands
1921										
19 Mei	65.000	36.260	4.250	40.510	36.260	4.250	40.510	1 Juni	± 5 %	± 5 %
20 Juni	70.000	50.900	19.210	70.110	41.210	13.740	54.950	1 Juli	± 4 ⁷ / ₈ %	± 4 ⁷ / ₈ %
20 Juli	70.000	49.980	11.720	61.700	45.770	6.450	52.220	1 Aug.	± 4 ⁷ / ₈ %	± 4 ⁵ / ₈ %
22 Augustus ..	60.000	61.560	8.150	69.710	53.430	6.570	60.000	1 Sept.	± 4 ⁷ / ₈ %	± 4 ⁷ / ₈ %
22 September ..	100.000	73.590	33.470	107.060	71.040	22.250	93.290	1 Oct.	4 ⁷ / ₈ %	4 %
24 October	50.000	87.270	7.560	94.830	44.750	5.250	50.000	1 Nov.	4 ⁵ / ₈ %	4 ¹ / ₄ %
21 November ..	100.000	73.140	9.570	82.710	67.500	3.810	71.310	1 Dec.	4 ⁷ / ₈ %	4 ¹ / ₁₆ %
1922										
20 December ..	125.000	71.740	26.240	97.980	62.410	13.030	75.440	1 Jan.	4 ¹³ / ₁₆ %	3 ⁷ / ₈ %
23 Januari	100.000	104.260	5.100	109.360	92.150	5.040	97.190	1 Febr.	4 ³ / ₄ %	4 ⁵ / ₈ %
Februari. Geen inschrijving in verband met de emissie der Nederlandsche Staatsleening.										
20 Maart	100.000	93.520	36.150	129.670	44.860	25.210	70.070	3 April	± 4 ¹ / ₂ %	± 4 ¹ / ₂ %
20 April	150.000 ¹⁾	74.210	32.350	106.560	67.060	32.340	99.400	1 Mei	4 ¹¹ / ₁₆ %	4 ¹³ / ₁₆ %
				33.656 ²⁾			33.656 ²⁾		5 ¹ / ₈ % ³⁾	

In Mei werd geen inschrijving gehouden.

¹⁾ Incl. eenjarige biljetten. ²⁾ Eenjarige biljetten. ³⁾ Rente plus provisie.

Overzicht van het disconto van langs anderen weg dan bij publieke inschrijving bij het publiek geplaatste schatkistpromessen.

Geplaatst in:	Looptijd:															
	10 dagen		12 dagen		14 dagen		1 maand		3 maanden		4 maanden		5 maanden		6 maanden	
	Be-drag ¹⁾	Dis-conto ²⁾	Be-drag ¹⁾	Dis-conto ²⁾	Be-drag ¹⁾	Dis-conto ²⁾	Be-drag ¹⁾	Dis-conto ²⁾	Be-drag ¹⁾	Dis-conto ²⁾	Be-drag ¹⁾	Dis-conto ²⁾	Be-drag ¹⁾	Dis-conto ²⁾	Be-drag ¹⁾	Dis-conto ²⁾
1921																
Mei	6.6	3 ⁷ / ₈	2.9	3 ⁷ / ₈	2.8	3 ⁷ / ₈	7.2	4 ¹ / ₄ -4 ⁵ / ₈	16.5	4 ⁵ / ₈ -4 ³ / ₄	8.5	4 ⁵ / ₈ -4 ³ / ₄	2	4 ³ / ₄		
Juni					5	4	6	4 ³ / ₈ -4 ¹ / ₂	21.2	4 ¹ / ₄ -4 ³ / ₄	8.5	4 ⁵ / ₈ -4 ³ / ₄	4	4 ³ / ₄ -4 ⁷ / ₈	4	4 ³ / ₄
Juli	1	3 ⁷ / ₈	1	4 ³ / ₈	2 ¹ / ₂	3 ⁷ / ₈ -4 ³ / ₈	12	4 ³ / ₈ -4 ⁵ / ₈	46.4	4 ¹ / ₂ -4 ³ / ₄	5.6	4 ¹ / ₂ -4 ³ / ₄	4	4 ⁵ / ₈ -4 ³ / ₄	1	4 ³ / ₄
Augustus	1	3 ³ / ₄ -3 ⁷ / ₈					2.5	4-4 ³ / ₄	4.9	4 ¹ / ₂ -4 ³ / ₄	1	4 ⁵ / ₈	2	4 ³ / ₄	2	4 ⁷ / ₈
September ..			1	3 ⁷ / ₈			10.3	4 ¹ / ₄ -4 ¹ / ₂	17.8	4 ³ / ₈ -4 ⁵ / ₈					5	4 ⁷ / ₈
October	3.5	4-4 ³ / ₈	8.5	4			11.5	4 ³ / ₈	26.5	4 ³ / ₈ -4 ³ / ₄					1.5	4 ³ / ₄
November ..			1	4	5	4	31.8	4 ³ / ₈ -4 ¹ / ₂	43.2	4 ³ / ₈ -4 ⁵ / ₈	5	4 ⁵ / ₈	5	4 ³ / ₄	3.5	4 ³ / ₄
December ..					4	4-4 ¹ / ₄	8.1	4 ³ / ₈ -4 ¹ / ₂	39.3	4 ⁵ / ₈	1	4 ¹¹ / ₁₆			11	4 ³ / ₄
1922																
Januari	1	4 ¹ / ₄			2	4 ¹ / ₄	27.1	4 ¹ / ₄ -4 ¹ / ₂	55	4 ⁵ / ₈	5.5	4 ⁵ / ₈ -4 ³ / ₄	4	4 ³ / ₄		
Februari							2	4 ¹ / ₄	30.5	4 ³ / ₈ -4 ⁵ / ₈	15.4	4 ⁵ / ₈				
Maart	5	3 ¹ / ₂			4	4	3	4-4 ¹ / ₄	50	4 ¹ / ₂ -4 ³ / ₈						
April							2	4-4 ¹ / ₂	26.6	4 ³ / ₈ -4 ¹ / ₂					21	4 ³ / ₈ -4 ¹ / ₂
Mei	22	3 ⁷ / ₈ -4					1	4 ¹ / ₈	22	4 ¹ / ₄ -4 ¹ / ₈					2	4 ⁷ / ₁₆

¹⁾ In miljoenen guldens. ²⁾ In procenten.

Het vorenstaande geeft geen volledig beeld van den stand van 's Rijks kas. Eenerzijds werd geen rekening gehouden met de andere vormen van vlottende schuld, t.w. het renteloos voorschot van de Nederlandsche Bank, de uitgifte van zilverbons, het tegoed van den Postchèque- en Girodienst; anderzijds werden de vorderingen op korten termijn buiten beschouwing gelaten. Maar dit een en ander is voor de geldmarkt niet van rechtstreeksche betekenis. Ter completering van hetgeen voorgaand overzicht leert omrent het beroep, dat de Staat op die geldmarkt doet, vindt men hierboven twee staten, resp. betreffende het verloop van de openbare inschrijvingen op schatkistpapier, en betreffende het disconto, van schatkistpromessen, langs anderen weg dan bij publieke inschrijving bij het publiek geplaatst. Bij den laatsten staat wordt telkens het hoogste en laagste disconto opgegeven, in den loop van een maand gemaakt. Men verlieze daarbij niet uit het oog, dat vrijwel dagelijks schatkistpromessen worden geplaatst. Dit verklaart opvallende verschillen, als bijv. tusschen het disconto voor 12-daags-promessen en 14-daags-promessen in Juli 1921.

Na deze overzichten mist men nog de rente resp. het disconto voor schatkistpapier, als bedoeld onder 30 en 60 aan den aanvang van dit artikel. Deze kunnen echter hier gemist worden, wat de schatkistbiljetten onder 30. betreft, omdat de rente bedongen bij lichamen, die op langen termijn groote bedragen ondershands nemen, geen zuiver beeld van de geld-

markt geeft, hetgeen natuurlijk te meer het geval is, wanneer deze lichamen geen particulier karakter hebben. Vermelding dezer rente zou het beeld daarom eer vertroebelen dan verscherpen. Wat de promessen onder 10. betreft geldt het gewoon disconto van de Nederlandsche Bank.

Tenslotte zij er de aandacht op gevestigd, dat niet vermeld zijn rente en bedragen van promessen geplaatst met abnormalen looptijd als 1 mnd. 4 dagen e.d., omdat dit mede voor het overzicht niet van belang leek. Het gaat hier immers om uitzonderingsgevallen.

BEZUINIGINGS-METHODEN.

Dat er op de uitgaven voor den openbaren dienst bezuinigd moet worden begint langzamerhand tot een vrij aanzienlijk percentage van de openbare Besturen door te dringen. Intusschen zijn de resultaten tot dusverre nog niet zeer bevredigend en daar het vraagstuk ook werkelijk niet zóó eenvoudig is, als het voor vele buitenstaanders wel lijkt, kan het zijn nut hebben dat ieder die in een of andere richting naar een oplossing gezocht heeft, van zijne ervaringen doe bliken. Verdere gedachtenwisseling zal dan wellicht tot een meer positief resultaat kunnen leiden.

Naar ik meen zijn er tot dusver in hoofdzaak in drieërlei richting stappen gedaan, om tot bezuiniging in de openbare huishouding te geraken.

Vooreerst hebben zich in sommige gemeenten com-

missies gevormd uit de burgerij buiten het gemeentebestuur om, die hunne denkbeelden en voorstellen in den vorm van rapporten of adressen aan de overheid hebben aangeboden.

Daarnaast staan de bezuinigingscommissies benoemd door en op initiatief van de overheid zelve en samengesteld, hetzij uit burgers, hetzij uit overheidspersonen of wel uit beiden.

Voorbeelden hiervan leveren de Staatscommissie-Rink, ingesteld bij Koninklijk Besluit van 20 December 1920 Nr. 81, die den 17 October 1921 haar eerste verslag aan de Koningin heeft aangeboden; voorts de door Burgemeester en Wethouders van 's Gravenhage in Augustus 1919 in het leven geroepen bezuinigingscommissie, die in December 1920 haar verslag aan het gemeentebestuur uitbracht; de bezuinigingscommissie te Utrecht, ingesteld ter uitvoering van een den 29 Januari 1920 door den Raad dier gemeente genomen besluit, die verschillende rapporten aan Burgemeester en Wethouders heeft toegezonden, en wellicht nog een aantal andere dergelijke commissies.

In de derde plaats is of wordt getracht tot besparing in de publieke huishoudingen te geraken door benoeming van bezuinigingsinspecteurs, zooals Amsterdam heeft gedaan en zooals de bezuinigingscommissie te Utrecht in een harer laatste rapporten aan Burgemeester en Wethouders dier gemeente heeft voorgesteld. Ook het Rijk heeft een viertal tijdelijke bezuinigingsinspecteurs in dienst gesteld.

De pogingen van door de burgerij zelfstandig ingestelde bezuinigingscommissies hebben, voorzover ik kon nagaan, zonder uitzondering schipbreuk geleden; aan de bezuinigers werd op meer of minder heusche wijze door het gemeentebestuur te kennen gegeven, dat zij zich met hunne eigen zaken hadden te bemoeien.

De op initiatief der overheid ingestelde bezuinigingscommissies hebben in min of meer uitvoerige rapporten van hunne bevindingen doen blijken; ondanks deze dikwijls uitvoerig gedocumenteerde bescheiden zijn de resultaten over het algemeen gebleven beneden de verwachting. Daarvoor bestaan naar mij voorkomt verschillende redenen.

Het noemen van die redenen heeft geenszins de bedoeling critiek te leveren op den overigens zeer verdienstelijken arbeid dezer commissies. Maar om te voorkomen dat het bij rapporten blijft en om de conclusies dezer rapporten ook werkelijk toegepast te krijgen schijnt nadere gedachtenwisseling noodig. En het ligt voor de hand daarbij de vragen die zich bij het lezen dezer rapporten hebben voorgedaan, als uitgangspunt te nemen.

Allereerst, wie moet eigenlijk bezuinigen?

Hij, die er het best toe in staat, doch het minst toe geneigd is, is de Rijks-, de provinciale of de gemeentelijke wetgever zelf. Voor hem beteekent bezuinigen zich beperken in weldoen en bij de tegenwoordige samenstelling der vertegenwoordigende lichamen, vecht ieder natuurlijk voor zijn eigen groepsbelang en acht het vanzelfsprekend, dat bezuiniging wordt toegepast ten aanzien van de belangen van zijn buurman. Een bezuinigingscommissie, die practisch werk wil verrichten, dient ermede rekening te houden, dat zij deze dingen niet kan veranderen; zij zal dus haar kracht niet moeten zoeken in adviezen, welke den wetgever zelf tot het treffen van voorzieningen zouden wopen en waaraan meer vastzit dan alleen een bezuinigingsbelang. De Utrechtsche Bezuinigingscommissie verloor dit uit het oog, toen zij in haar eerste rapport aan Burgemeester en Wethouders concludeerde, dat de gemeentelijke groenten- en vischverkoop geen winst, maar integendeel een belangrijk verlies opleverde en dus moest worden opgeheven. Zij beleefde in den Raad niet veel plezier van dit rapport en practisch leverde het geen resultaat. Ook de Haagsche Bezuinigingscommissie zal zich wellicht niet hebben voorgesteld, dat hare beschouwingen over de invoering van een anderen bedrijfsvorm bij de gemeentebedrijven aanstonds, enkel en alleen op grond van de daardoor te

verkrijgen besparingen, door den Haagschen gemeenteraad zouden worden in toepassing gebracht. Dat weten wij immers allemaal wel, dat de meeste gemeentebedrijven, indien zij op particulieren grondslag werden geëxploiteerd, veel grootere winsten zouden afwerpen, maar wie maakt zich bij de huidige samenstelling van de gemeenteraden nog illusies, dat dergelijke commercieele overwegingen de politiek zouden kunnen opzij dringen?

Practisch bekeken ligt dan ook de taak der Bezuinigingscommissie op het terrein der uitvoering, niet op dat der wetgeving. Hoe kunnen onder de bestaande wetgeving de Colleges belast met de dagelijkse leiding en uitvoering van zaken en hunne ambtenaren hun taak op de minst kostbare wijze vervullen. Zie daar de vraag, die naar het schijnt in de eerste plaats de aandacht der Bezuinigingscommissies moet vragen en die trouwens die aandacht ten volle waard is, omdat er op dat terrein nog heel wat te doen valt. Intusschen liggen ook hier vele voetangels en klemmen. Vooreerst dient de Bezuinigingscommissie, die zich tot dit terrein wil beperken er zich ter dege rekenschap van te geven, dat zij als vreemde komt binnen vallen in een huishouding, die niet van vandaag of gisteren dateert en waar elk gebruik zal blijken zijn aanhangers te bezitten, die dat gebruik met een beroep op hun ervaring in bescherming nemen. Tegenover het voordeel, dat deze van buitenkomende commissie de zaken met een frisschen en onbevangen blik bekijkt, staat als nadeel hare oppervlakkige kennis van de details van het raderwerk en het daaruit voortspruitend tekort aan autoriteit tegenover die Colleges, die zij tot de toepassing van hare voorstellen moet weten te bewegen.

Dit brengt mede, dat elke Bezuinigingscommissie in het uitspreken van een oordeel zeer voorzichtig moet zijn en voorts, dat zij bij de tenuitvoerlegging van hare denkbeelden en plannen zeer veel tact moet gebruiken. Doet zij dit niet, treedt zij al te critisch op of bindt zij openlijk den strijd aan, dan spreekt het vanzelf dat zij de Bestuurscolleges met al hun ambtenaren als verdedigers van hun beleid tegenover zich vindt, die dan natuurlijk ook in hun grootere ervaring en betere bekendheid met de onderdeelen machtige wapenen te hunner beschikking hebben om den vreemden tegenstander te bestrijden en af te maken.

Of de Bezuinigingscommissies steeds het bovenstaande voldoende in het oog hebben gehouden is natuurlijk voor een derde niet gemakkelijk te beoordeelen, maar een lezing van de rapporten geeft inderdaad tot twijfel aanleiding. In haar Eerste Verslag deelt de Staatscommissie-Rink mede, dat zij ter verkrijging van de noodige gegevens vragenlijsten ter invulling aan de Departementen heeft toegezonden en dat het haar is opgevallen, dat met de invulling van die vragenlijsten niet steeds zooveel spoed is betracht als het belang der zaak eischte. Elders maakt zij gewag van een officieele correspondentie, door haar met de Regeering gevoerd, naar aanleiding van klachten door den Directeur Generaal der Posterijen en den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten geuit, o.m. over het feit, dat een der leden onderzoekingen had ingesteld met voorbijgaan van de Directie der betrokken diensttakken. De Staatscommissie bleef daarbij het standpunt innemen, dat zij zelf wenscht te bepalen hoe zij haar onderzoek zal instellen. Ik meen mij in alle bescheidenheid te mogen afvragen, of het van de Staatscommissie practisch gezien was zich in die mate op een onafhankelijk standpunt te stellen tegenover hen, die ten slotte de bezuinigingen zullen moeten uitvoeren en in toepassing brengen. Daarmede hangt samen de vraag, of het verstandig was bij den brief, waarbij de Staatscommissie haar verslag aan de Koningin aanbod, machtiging te vragen dit verslag te publiceeren. Die machtiging eenmaal gevraagd zijnde kon natuurlijk slechts verleend worden, maar wat was daarmede bereikt? Eenerzijds natuurlijk het

voordeel der openbare critiek. De „ontstellende” cijfers, waarmede de Staatscommissie voor den dag kwam, hebben alom in den lande grooten indruk gemaakt. Men kan met enig optimisme wellicht zeggen, dat daarvan voor de toekomst een preventieve werking zal uitgaan, maar anderzijds heeft zonder twijfel de openbaarmaking van dit verslag allen in het geweer geroepen, die zich de daarin geschetste toestanden als een critiek op hun beleid konden aantrekken.

En nu is het nare van het geval, dat juist van de medewerking van die „allen” practisch de bezuiniging moet komen. Met geweld en openbare critiek valt er te bezuinigen, indien er bepaalde en voor de hand liggende misstanden zijn op te ruimen, maar de besparingen en bezuiniging waar het hier om ging verkrijgt men niet langs dezen weg. Daarvoor is vóór alles de medewerking noodig van alle onderdeelen van het geheele organisme. Heeft de Staatscommissie-Rink zich werkelijk voorgesteld, dat zij de inperking van het aantal ambtenaren b.v., welke zij voorstelt, met geweld doorgevoerd zou kunnen krijgen en dat, gesteld dit lukte voor een oogenblik, die inperking ook blijvend zou zijn te handhaven, indien straks de Regeering, voorgelicht door hare Hoofdambtenaren, tegen wier zin die beperking is doorgevoerd, een nieuwe uitbreiding als onafwendbaar kwam verdedigen? Reeds thans spreekt in de slotsom van haar rapport de Staatscommissie hare teleurstelling erover uit, dat de resultaten van haar arbeid beneden hare verwachting zijn gebleven en dat de Departementen nog geen blijk hebben gegeven doordrongen te zijn van de noodzakelijkheid de aanstelling van nieuwe ambtenaren zooveel doenlijk te beperken. Kan de schuld hiervan ten deele ook aan het systeem der Staatscommissie zelve liggen?

De commissie moge over gebrek aan medewerking toornen, maar zij moet billijk zijn. Terecht wijst de heer W. F. Wijthoff in zijn artikel „Bezuinigingscommissie of -inspectie”, voorkomende in den 2e jaargang Nr. 4 van het Maandschrift „Gemeentebestuur” erop, dat het niet de minst verdienstelijke hoofdambtenaren zijn, die met hand en tand de positie van hun diensttak verdedigen en met hart en ziel voor de belangen ervan opkomen, daarbij in gemoede overtuiging zijnde op deze wijze de belangen der gemeenschap op de beste wijze te dienen. Moet men het zoo'n hoofdambtenaar euvel duiden, dat hij zich verzet tegen een inkringing van zijn dienst op commando van eene op zijn terrein minder deskundige, enkel op bezuiniging beluste commissie?

Het zou niet van een juist psychologisch inzicht getuigen, indien men ter verkrijging van een blijvende en daadwerkelijke bezuiniging dergelijke factoren zou meenen te kunnen verwaarloosen. Ieder ambtenaar heeft tot plicht, zijn werk zoo goed mogelijk te verrichten. Dat is niet alleen zijn plicht, maar dat is tevens zijn belang en het behoort ook zijn lust te zijn. Nu komt de bezuiniging. Dat beteekent het werk moet minder gaan kosten, met behoud van zooveel mogelijk van de kwaliteit en voorzover dit laatste niet mogelijk is, met prijsgeving van datgene, wat in het algemeen belang het best kan gemist worden. Het is duidelijk, dat hierdoor aan het werk nieuwe en hoogere, zoowel zakelijke als persoonlijke eischen worden gesteld, eischen zelfs, die dikwijls maar niet zoo op eenmaal zonder nader onderzoek bevredigd kunnen worden en die voorzoover ze eenmaal bevredigd zijn, een voortdurende en nauwlettende zorg en toewijding vereischen om in stand te blijven. Deze eischen kan men wellicht tot op zekere hoogte bereiken met dwang. Men kan voorschriften geven, waaraan de ambtenaren hebben te voldoen. Maar werkelijke bezuiniging van eenige practische beteekenis vereischt meer dan met dwang is te verkrijgen.

Dit is, naar mij voorkomt, ook een van de bezwaren

tegen het hierboven in de derde plaats genoemde instituut der bezuinigingsinspecteurs.

Ongetwijfeld heeft een bezuinigingsinspecteur veel voor boven een bezuinigingscommissie. In de eerste plaats immers is zijn werkkring intern. Hij maakt deel uit van het lichaam, dat op zijn beheerskosten moet bezuinigen, in tegenstelling met de commissie, die van buitenaf critiek oefent. Daardoor is zijn toezicht veel gemakkelijker te aanvaarden en lokken zijn wensken en adviezen minder tegenstand uit. Ook is hij voortdurend en blijvend aanwezig, in tegenstelling met de bezuinigingscommissie, die slechts op een bepaald moment den toestand in oogenschouw neemt en beoordeelt. Hij is dus veel beter in staat het terrein te verkennen, de personen te bestudeeren en geleidelijk allerlei verbeteringen ingevoerd te krijgen. Maar een fout blijft m.i. zijn „inspecteurs” karakter. Hij moet daardoor onvermijdelijk in botsing komen met de personen, op wie hij moet toezien, zoodra ter wille van de bezuiniging andere belangen moeten worden prijsgegeven. De voorstanders van het inspecteurschap hebben dat zeer terecht ingezien; zij willen deze moeilijkheid ontgaan door aan het ambt zeer hoge eischen te stellen. De Utrechtsche Bezuinigingscommissie schrijft te dezer zake in haar voorstel aan Burgemeester en Wethouders, om tot benoeming van een zoodanig inspecteur over te gaan, o.m. het volgende:

„De keuze van den persoon van den inspecteur moet zeer „zorgvuldig overwogen worden. Het zal iemand moeten zijn, „economisch en technisch goed ontwikkeld, een zeer goed „organisator en practicus, die zijn meening overtuigend kan „weergeven. Hij zal moeten zijn een goed menschenkenner, „die aangenaam en met tact met het hooger en lager „personeel weet om te gaan en in staat is bij dat personeel „vertrouwen te wekken. Ook handelskennis moet hij bezitten en bezielde zijn met een goeden koopmansgeest. Zoo „mogelijk zij hij niet vreemd in warenkennis.

„Ons denkbeeld aangaande den omvang van zijn taak en „de wijze waarop hij die behoort uit te oefenen, moge uit „het volgende blijken.

„Hij zal o.i. moeten kunnen beoordeelen, of een bedrijf „of dienst in economisch en technisch opzicht goed georganiseerd is, of de takken van gemeentedienst logisch en „doelmatig zijn ingericht, of tijdroovende cijferarbeid van „personeel vervangen kan worden door gebruik van kantoor- „machines, of economisch gestookt wordt, of de inkoop- „pen der gemeente op de juiste en goedkoopste wijze geschieden, enz.

„Het zou dus onjuist zijn te meenen — zooals veelal „gedaan wordt — dat men voor deze functie uitsluitend een „accountant noodig heeft.

„Dat intusschen voor eene goede uitoefening dezer functie van het grootste belang is, dat aan bovenstaande „eischen voor den persoon van den titularis wordt voldaan, behoeft geen betoog.

„Hij zal steeds moeten trachten wrijving tusschen hem „en het personeel te ontgaan door als 't ware zichzelf weg „te cijferen en de eer van de bezuinigingsmaatregelen „oogenschijnlijk te laten aan de Chefs van dienst, al heeft „hij ze ook zelf voorgesteld; het belang der gemeente zal „moeten gaan boven zijn eezucht. Dat kan hij o.m. bereiken door bezuinigingseerzucht bij de Chefs van dienst aan „te kweken. Hij zal zich moeten wachten te vervallen in „bedilzucht en ambtenarij in den slechten zin van het „woord. Hij dient niet te staan tegenover de Chefs van „dienst, maar naast hen.” Enz.

De Bezuinigingscommissie bezit voldoende menschenkennis om in het verdere gedeelte van haar rapport te constateeren, dat dit schaap met vijf pooten niet makkelijk zal zijn te vinden en dat aan die betrekking een zeer hoog salaris zal moeten worden verbonden.

Dit laatste is matuurlijk niet prettig, als men op bezuiniging uit is, maar het zou nog geen onoverkomelijk bezwaar behoeven te zijn, omdat het zeer best zou kunnen gebeuren, dat die inspecteur zijn salaris dubbel en dwars terug verdient. Maar wat mij enger lijkt is, dat hij zelfs met de allenhoogste karaktereigenschappen toch al tijd een dwarskijker moet zijn, die storend moet ingrijpen en dus mogelijk geen tegenwerking zal ondervinden, maar zelden die toewijding bij de ambtenaren zal kunnen kweken, die ik als een

eerste en onmisbare voorwaarde blijf zien voor elke werkelijke bezuiniging.

In eene mij bekende administratie heeft men dien onmisbaren factor trachten te verkrijgen door instelling van een bezuinigingscommissie uit de ambtenaren zelf. Deze commissie — het betreft hier een provinciale Griffie — bestaat uit zeven leden onder voorzitterschap van den Griffier der Staten, die ook de leden der commissie benoemt en wel telkens voor den tijd van 2 jaren en één uit elk der afdelingen, waarin de Griffie is onderverdeeld, een en ander krachtens een door Gedeputeerde Staten vastgesteld Reglement. De commissie heeft ten doel voorstellen te doen aan Gedeputeerde Staten ter bevordering van bezuiniging in de kosten van het administratief beheer en in die van het schoonhouden, verlichten en verwarmen van het Griffiegebouw. Ieder Griffieambtenaar of-beambte heeft het recht aan de commissie voorstellen te doen, die hij in het belang acht van het doel, waarvoor de commissie is ingesteld; wordt aan die voorstellen door de commissie niet het door hem gewenschte gevolg gegeven, dan kan hij zich terzake rechtstreeks tot Gedeputeerde Staten wenden.

Deze regeling, welke sedert eenigen tijd als proefneming in werking is, heeft het onmiskenbaar gunstige gevolg gehad, dat zij de belangstelling voor het bezuinigingsvraagstuk bij alle ambtenaren heeft verlevendigd. Van verschillende zijden werden ook door ambtenaren buiten de commissie staande, meer of minder ver strekkende bezuinigingsvoorstellen gedaan, door de commissie behandeld en daarna door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. Intusschen hebben Gedeputeerde Staten — ofschoon reeds op zichzelf de omstandigheid, dat in deze belangrijke aangelegenheid voortaan het initiatief van de ambtenaren zelf zou kunnen uitgaan, niet zou malaten een gunstigen invloed op de algemeene belangstelling en medewerking uit te oefenen — gemeend ter verkrijging van een zoo goed mogelijk resultaat nog een stap verder te moeten gaan door aan de regeling een bepaling toe te voegen, welke aan de ambtenaren de uitkeering van een zeker percentage van de door hun toedoen verkregen besparingen in uitzicht stelt. Dit schijnt mij niet alleen een practisch, maar ook een volkomen juist en logisch beginsel. Immers niemand, die van administratieven arbeid op de hoogte is, zal kunnen ontkennen, dat een zoo ver mogelijk doorgevoerde besparing, zonder de kwaliteit van het werk te schaden, van de ambtenaren een voortdurende en meer dan gewone zorg en belangstelling eischt en er is geen enkele reden, waarom de Overheid naar de mate, waarvan zij daarvan profiteert, dezen extra arbeid niet zou steunen door een extra vergoeding. Het belang van de Overheid en dat van den ambtenaar loopen hier geheel parallel. Het aandeel in de winst, dat het personeel in een aantal particuliere en ook reeds in eenige overheidsbedrijven geniet, steunt op dezelfde overwegingen.

De regeling, welke voor deze uitkeering in het hovenbedoeld provinciaal reglement is ontworpen, komt hierop neer. De commissie houdt zelf aantekening van de door haar toedoen verkregen besparingen en zendt eenmaal per jaar een berekening in aan Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten onderzoeken deze berekening en stellen haar gewijzigd of ongewijzigd vast. Van het saldo wordt een telken jare door Gedeputeerde Staten te bepalen percentage, dat niet mag uitgaan boven een in de verordening vastgesteld maximum, aan de ambtenaren en beambten toegerekend en onder hen gelijkelijk verdeeld. De voorzitter der commissie, die min of meer de schakel vormt tusschen de commissie en het College van Gedeputeerde Staten en dus tegenover de berekeningen der commissie geheel vrij moet kunnen staan, ontvangt geen aandeel in deze uitkeering.

Het zal den critici wellicht niet moeilijk vallen tegen dit gedeelte van de regeling eenige bedenkingen

in te brengen. Twee ervan zou ik daarom maar aanstonds willen noemen. Vooreerst is het berekenen dezer besparingen natuurlijk niet gemakkelijk. Men heeft weinig houvast, althans in sommige gevallen. Bij een op winst gerichte onderneming lost alles zich op in het toekennen van een zeker percentage van die winst, maar de Provincie maakt geen winst en moet dus alle verkregen besparingen rechtstreeks uit de getroffen maatregelen becijferen, wat wel eens onjuist kan zijn. Indien b.v. door toedoen van de bezuinigingscommissie goedkoopere brandstoffen worden aangeschaft, is het op het oogenblik der aanschaffing bestaande prijsverschil geenszins maatgevend ter berekening van de besparing voor het geheele jaar. Zoo zijn talloze voorbeelden aan te halen. Deze bezwaren bestaan in theorie inderdaad, maar voor zoover mijn ervaring strekt, vallen ze in de practijk erg mee. Er zijn nl. ook besparingen b.v. wegens vermindering van werkkrachten, die zich zeer gemakkelijk onder cijfers laten brengen en dan bovendien is er niemand, die het onderste uit de kan wil hebben; kleine besparingen, die niet of moeilijk onder cijfers zijn te brengen, laat men eenvoudig buiten beschouwing.

Een tweede bezwaar is, dat de commissie niet altijd door kan gaan met besparingen aan te geven. Eenmaal komt er een einde en dan vervalt deze extra verdienste en zal er ontevredenheid door ontstaan. De commissie graaft als 't ware haar eigen graf. Ook hierover moet men niet al te pessimistisch denken. Vooreerst kent de verordening een stijgend percentage. Het is dus mogelijk in volgende jaren nog verder doorgevoerde en met meer inspanning te verkrijgen besparingen hooger te honoreeren en wat daarna moet gebeuren als eenmaal het minimum der productiekosten is bereikt, ik zou haast zeggen, dat zullen Gedeputeerde Staten dan wel eens weer zien. Misschien is er dan een premiestelsel te bedenken, dat er voor zorgt, dat de kosten niet weer opnieuw omhoog gaan. Waar het ten slotte op aankomt is dit: wij moeten bezuinigen zoo snel en zooveel mogelijk en niet blijven redeneeren. Moeilijkheden blijven er bij elke regeling en voorzoover mijn ervaring strekt bij de bovengeschetste bezuinigingscommissie uit de ambtenaren, treden die moeilijkheden vergeleken bij de voordeelen geheel op den achtergrond. Voor grootere administraties zullen allicht meer commissies noodig zijn, die dan door middel van hun voorzitters voeling met elkaar zullen moeten houden. Ook schijnt het geenszins ondenkbaar, dat naast de ambtenaren-commissies toch ook een bezuinigingsinspecteur werkzaam moet zijn. Deze zal dan allicht voorzitter van de ambtenarencommissie of -commissies moeten worden en versterkt op die wijze het contact met de ambtenaren, dat ook volgens de voorstanders van het inspecteurs-instituut voor een goede werking onmisbaar is.

Utrecht, Mei 1922.

A. VAN DOORNINCK.

HET BELANG VAN DE NED.-INDISCHE THEE- PRODUCENTEN BIJ DE AMSTERDAMSCH THEEMARKT.

Een medewerker schrijft:

Zooals bekend mag worden geacht gaat Amsterdam prat op het feit, dat zij naast de tweede theemarkt van de wereld te zijn, de hoofdmarkt is van haar eigen koloniaal product. Doch hoe is het nu daarmee in den laatsten tijd gesteld?

Om dit in het juiste licht te kunnen beoordeelen, is het voldoende om de hoeveelheden thee, die hier aan de markt zijn gebracht, in de overeenkomstige perioden van 1921 en 1922 eens naast elkaar te plaatsen.

7 veilingen Jan./Mei 1921 7 veilingen Jan./Mei 1922
128.560 kist. Ned.-Ind. thee 80.048 kist. Ned.-Ind. thee

Een enorme teruggang dus voor het jaar 1922, een teruggang, die geen verband houdt met een verminderd exportcijfer van Ned.-Indië, gedurende een aan

het in veiling brengen overeenkomstig voorafgaand tijdvak dier beide jaren.

De exportcijfers van Ned.-Indië geven de volgende hoeveelheden te zien:

Oct. 1921 t/m. Febr. 1922	Oct. 1920 t/m. Febr. 1921
17.400.000 KG.	16.000.000 KG.

Waar dus het exportcijfer nog met 10 pCt. is toenomen ten opzichte van het vorige jaar, zoo is de hoeveelheid in veiling te Amsterdam teruggelopen met bijna 38 pCt. Het verschil in data der beide tijdvakken houdt verband met het zooveel later ter markt komen van het product te Amsterdam, dan het tijdstip van afschepping uit Indië.

Wat mag nu de reden of redenen zijn, dat de Amsterdamsche markt door onze Ned.-Indische producenten zoo stiefmoederlijk behandeld wordt? Het is toch in het belang van onze Indische planters om een markt, die met zooveel moeite in vele jaren opgebouwd is geworden, te handhaven en te steunen. Hoe groot een markt is en hoe beter die voorzien is, hoe meer zij belangstelling trekt en hoe grooter de concurrentie is, hetgeen direct ten voordeele van verkoopers is.

Amsterdam is, zooals bekend, in tegenstelling met Londen, zoowel een markt voor het binnenlandsch verbruik als voor export, waarbij zij ongeveer gelijke belangen heeft. Nu is het eigenaardig, dat het binnenlandsch verbruik speciaal van Ned.-Indische thee, en de afgelopen maanden van dit jaar, ten opzichte van verleden jaar niet onaanzienlijk is gestegen.

1e kwartaal 1921	1e kwartaal 1922
38.063 kisten	47.795 kisten

De kleinere aanvoeren leiden dus tot onvoldoenden voorraad en keuze voor de binnenlandsche consumptie en evenzeer tot weinig belangstelling van het buitenland. In den onvoldoenden voorraad voor binnenlandsche consumptie wordt tegemoet gekomen door de groote aanvoeren van thee, afkomstig van de Londensche markt en dan nog wel van thee van vreemden oorsprong, die zodoende terrein gaat herwinnen, terrein, dat in den loop van jaren met zooveel succes was veroverd door ons koloniaal product.

Anderzijds is de geringere buitenlandsche belangstelling voor de Amsterdamsche markt — een direct gevolg van de kleine hoeveelheden, die in veiling worden aangeboden —, dubbel te betreuren, daar het ons omringende buitenland hoe langer hoe meer belang stelt in ons koloniaal product, dat in den laatsten tijd op weg is een goeden naam te veroveren en de aandacht trekt, doordat het de goedkoopste thee ter markt is.

Een der belangrijkste oorzaken van dezen verminderden aanvoer op de Amsterdamsche markt moet gezocht worden in den fatalen invloed, uitgaande van de „Colonial Preference Act“, zooals in een vroeger artikel werd uiteengezet¹⁾, een invloed die geheel te niet zou worden gedaan, indien de Londensche theemarkt geheel verstoken bleef van ons koloniaal product. Eigenaardig is het door een der grootste Nederlandsche belanghebbenden bij de Ned.-Indische thee in een vergadering van planters te hooren verkondigen, dat Indië geen thee meer naar Europa moest verscheppen, maar uitsluitend naar andere werelddeelen als Australië en Amerika. Hierbij wordt dus ook over de Amsterdamsche markt de ban uitgesproken, een markt, die aangewezen is om van daar uit te voorzien, niet alleen in de behoefte van het moederland, doch tevens van het omliggende vaste land.

Door de gewijzigde — verminderde — invoerrechten van thee in Engeland, is ook een deel van het Engelsche voorkeursrecht op thee van Britsch-koloniaal oorsprong vervallen. Dit voorkeursrecht, dat aanvankelijk 2 d. per lbs. bedroeg, is thans teruggebracht tot 1½ d., een verschil dus van ongeveer 4 cts. per h. KG. ten gunste o.a. van ons koloniaal product.

He groote voordeel, waarom Australië in den laat-

sten tijd hoe langer hoe meer als koper op de Batavia-markt optrad, is dus daardoor verminderd en als straks wellicht de geheele Colonial Preference Act wordt ingetrokken, bestaat er voor de Australische theekoopers geen enkele aanleiding om hunne behoeften te dekken in Batavia en niet in Colombo of Calcutta. Dan zullen Java en Sumatra, evenals vroeger, voor een groot deel zijn aangewezen op de Amsterdamsche markt, die zij thans laten verlopen.

Want zij — de producenten — laten een markt verlopen, als zij daarheen alleen die qualiteiten en sortaties zenden, waarvoor zij in Batavia geen goede prijzen kunnen maken. In plaats dus, dat de producenten nauwkeurig letten op hetgeen de Amsterdamsche markt vraagt, zoowel voor binnenlandsche behoefte als voor export doeleinden, krijgt zij op die wijze van vele ondernemingen slechts de in Batavia niet gewilde qualiteiten en sortaties te verwerken. Onjuister politiek is nauwelijks denkbaar en de planter zal het onheil door hem gesticht eerst te kwader ure bemerken. En laat men nu niet als motief aanhalen, dat men betere prijzen maakt in Batavia dan op de Amsterdamsche markt. Zulk een bewering is altoos moeilijk te bewijzen, omdat of de tijdstippen van vergelijking niet overeenkomen, of als dit wel het geval is, de kwaliteiten slecht met elkaar te vergelijken zijn. Het is bovendien een feit, dat in den laatsten tijd, toen Amsterdam niet meer te lijden had van congestie van ongewilde oude theesoorten, de marktoteeringen hier zeer gunstig afsteken bij die van Londen en Batavia.

Als slotsom dus een ernstigen oproep aan onze Indische thee-producenten: „Steunt de Amsterdamsche markt; het is uw markt! Steunt die markt, niet in het belang van deze of gene, maar in uw eigen, welbegrepen eigenbelang!”

LONDENSCH E CORRESPONDENTIE.

Het geval Bottomley; het reparatievraagstuk; de nieuwe regeling op de effectenbeurs; het einde van het conflict in de machinenuijverheid; Dyestuffs Corporation; de onderwijzers pensioenen.

Onze Londensche correspondent schrijft ons, d.d. 3 Juni 1922:

There has been only one subject of discussion among the general public this week, apart from horse-racing, and that is the fate of Mr. Bottomley. The Bevan scandal revealed weaknesses among the heroes of the war-period which did not redound to the credit of the City. The sentence of imprisonment recently passed on Mr. Hooley in connection with the flotation of the Jubilee Mills brought into notoriety again a forgotten figure in the underworld of finance. But it is safe to say that the case of Bottomley excels them all in interest. For the last thirty years this individual has possessed a reputation the reverse of honourable, but in spite of a series of celebrated actions it was found impossible to convict him. During the war his power of playing on the passions of the mob gave him a position in political society which a better man deserved. His paper, „John Bull” occupied a special place among the swarm of journals providing the democracy with its weekly meal of sensation, rumours, and scandal. Bottomley's income from this source reached tremendous figures, and his power as an orator brought him fame and a kind of semi-official recognition. His pre-war reputation was forgotten: to the millions who followed him he seemed the statesman of the age. Reputable journals feared to attack him, and even courted his patronage. This sinister and powerful figure has now been sentenced to a period of seven years' imprisonment for a series of fraudulent conversions of money entrusted to him by the subscribers to a chain of Clubs which were founded to collect the small funds of the working classes, ex-soldiers and others in minor positions, for

¹⁾ [Zie pgn. 140 van dezen jaargang. — Red.]

the purpose of being invested in Government Bonds, and on this basis erecting a system of prizes, to be financed on the interest from the securities held. The scheme was illegal, and after the public had subscribed a total of nearly £ 900.000, it is found that at least £ 150.000 has been used by Bottomley for his personal ends, whilst the unfortunate subscribers will lose vast sums. The detection of this man is in part the result of a series of sensational actions which he conducted against a certain Bigland, who accused him of malpractices; a series of actions which Bottomley lost. A great share of the credit must however be given to the Financial Editor of the weekly paper „Truth”, which has been at war with Bottomley for years, and which refused to allow itself to be silenced as to Bottomley's real character.

This case throws a light, by no means re-assuring, on the effects of the war on public spirit and character. That Bottomley was courted by certain financial circles which thought that he might be of assistance to them, that he was powerful enough to get back to Parliament and be in semi-official relations with Government can be passed by as not directly concerning us. But it is certainly disturbing to reflect that the Financial Press as a whole, should not have done more to expose this rogue's progress. The whole function of the financial press should be honest criticism. Neither in the case of Hooley, nor of Bevan, nor of Bottomley, has this function of criticism been more than very faintheartedly carried out.

The City has enjoyed a week's rejoicing over the result of the latest Reparations negotiations. But the expectation that an international loan would solve the difficulties had never much bottom to it, and the latest news from Paris shows that the whole situation will be in the melting pot again very shortly. It was always to be expected that the Financial Subcommission would refuse to act unless the bill due from Germany were cut down: as the French evidently refuse to contemplate this step, another „crisis” is seemingly inevitable. Nor is the attitude of the British Government on the question of the cancellation of inter-Allied debt very re-assuring. The great debate on Reparations which was to have taken place this week dies down, under the influence of good news from Paris, to two rather poor speeches by two members of the Labour Party, and a reply from Mr. Lloyd George, with unimportant contributions from certain other members. Mr. Lloyd George played his usual cards. His opponents were as much implicated in the demand that Germany should pay as he was himself: it was also untrue that the Treaty of Versailles simply allowed a policy of force majeure in the Reparations Issue. The whole trouble was that America was not represented on the Reparations Commission and so a rather less judicial air prevailed on that body. Then came his answer to the demand that we should cancel war debt. This was impossible so long as the United States did not cancel our debt. We could not be expected to surrender some £ 30000 millions so long as we were bound to repay £ 1000 millions to the United States. He paid a compliment to the sincerity of the German Government, emphasised that our policy would continue to be one of moderation, and that was all. His opponents are now all denying that his interpretations of their speeches is the correct one, but of course the folly of the Opposition Parties in 1918, when they were afraid of speaking the truth, is now recoiling on their heads in a very marked way. But if the French will not reduce the total, and the British will not waive the French debt, and the Americans will not waive the British debt (though the latter is a much better asset than the former), the financiers may as well go home.

The first Stock-Exchange settlement has come and gone. Contango rates on the whole ruled fairly high, in the case of Home Railways between

6 and 8 per cent, in the case of Oil shares between 6 and 7 per cent, Foreign Railways between 5 and 7. There seems to be also a certain small bear account in certain markets, but altogether, those are justified who asserted that the change in the rules of the Exchange would not make much immediate difference. The revival of options has led to the emergence of a good deal of option trading in German Threes, a favourite variant to speculation in the exchanges directly.

At very long last the Engineering dispute is coming to an end. The ballot of the 47 unions on the amended offer of the employers has resulted on an overwhelming majority for acceptance, though among the opponents the powerful union of Boilermakers has still to be reckoned with. The Amalgamated Engineering Union has now also decided to ballot its members. The Union is on the verge of collapse. It is heavily in debt, and there is danger that its members will no longer stand together. Substantially the victory lies with the employers, who may have gained their immediate point that unskilled men should get wider opportunities, but who have certainly also added to the bitterness in an industry which was never distinguished for particularly good relations between the two sides.

The question of the Dyestuffs Corporation has been raised in Parliament. The Free-Traders wanted the Government to appoint a Select Committee to go into the whole issue of Dr. Levinstein's resignation, with no result. But this continual series of little episodes is discrediting the whole policy of monopoly more than a set battle could do. Certain newspapers are still running the Rutenberg concessions as a whip to beat the Government with. The Government has announced its willingness to allow discussion on the matter in the House, but it is not likely, that the principle of exclusive orders to British firms will gain the assent even of the present House, where protectionist ideas are so favoured.

The question of teachers' pensions has advanced a further stage. The Select Committee has decided, by a majority of one vote, that no contract, express or implied, existed between the Government and the teachers on the point. This conclusion was arrived at after Lord Burnham had given evidence distinctly damaging to the Government's moral position. The deliquescence of the Education Policy of Mr. Fisher proceeds rapidly: he has now surrendered to the demand that the day continuation schools in the London area should be closed down. Thus ends another promising experiment in English education.

AANTEKENINGEN.

*Kosten van levensonderhoud van arbeidersgezinnen te Amsterdam.*¹⁾ — Het dezer dagen door het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam gepubliceerde indexcijfer van de kosten van levensonderhoud van arbeidersgezinnen aldaar, vertoont, na een onafgebroken daling sinds September 1920, thans een geringe stijging van 0,7 pOo. Als basiscijfer geldt, gelijk bekend, dat van Maart 1920. Het verloop der cijfers sinds die maand volgt hierachter.

Het Bureau licht hen als volgt toe:

In de bijlage bij het Statistisch Maandbericht over December 1920, waarin mededeeling werd gedaan van de door het Bureau genomen beslissing, de berekening van de stijging van de kosten van het levensonderhoud voortaan niet meer te doen plaats vinden op grondslag van de levenswijze van 1911, doch uitsluitend op dien van het verbruik, geconstateerd bij het onderzoek van Maart 1920, werd de mogelijkheid opengelaten, later een nieuw budgetonderzoek in te stellen voor het geval er te eeniger tijd reden bestond om te betwijfelen, of de budgets van Maart 1920 nog langer met het werkelijke leven overeenkomen. Aan de

¹⁾ Zie pgn. 288, jaargang 1922.

	Voeding	Rest	Totaal	Stijging en daling in perc. sedert Mrt. '20		Indexcijfer
				Voeding	Rest	
Gemiddelde wekelijkse uitg. per gezinseenheid ¹⁾ in guldens in Mrt. '20	f 5,56½	f 5,70½	f 11,27			100
Bedragen, welke per gezinseenheid zouden zijn uitgegeven, indien besteed aan hetzelfde als in Mrt. 1920, in:						
Juni 1920....	5,75½	5,78½	11,54	3,4	2,4	102,4
Sept. 1920....	6,20	5,83	12,03	11,4	6,8	106,8
Dec. 1920....	6,15	5,54	11,69	10,5	3,7	103,7
Maart 1921....	5,83	5,23½	11,06	4,8	-1,8	98,2
Juni 1921....	5,88	5,08½	10,96½	5,7	-2,7	97,3
Sept. 1921....	5,43	5,07	10,50	-2,4	-6,8	93,2
Dec. 1921....	5,15	4,88½	10,04	-7,3	-10,9	89,1
Maart 1922....	5,21	4,91	10,12	-6,3	-10,2	89,8

¹⁾ De herleiding tot gezinseenheden geschiedt aldus, dat de man geldt voor 1, de vrouw voor 0,9, een kind in het eerste levensjaar voor 0,15, in het tweede voor 0,2, in het derde voor 0,3 volwassene en zoo geleidelijk opklimmende met 0,05 voor elk leeftijdsjaar.

hand van de resultaten van dit onderzoek kon dan worden nagegaan, of de verbruikscijfers van Maart 1920 nog langer als basis voor de verdere driemaandelijksche berekeningen konden dienen; in het bevestigend geval zou in de tot dusver gevolgde methode geen verandering worden gebracht; in het ontkennende kon de grondslag van 1920 door den nieuwen van 1922 vervangen worden.

Nu het twee jaar geleden was, sedert het tot dusver als basis van de berekeningen dienende eenheidsbudget was vastgesteld, achtte het Bureau het oogenblik gekomen om tot het voorgenomen nieuwe onderzoek over te gaan. En het heeft dit dan ook gedurende de maand Maart 1922 gedaan en zooveel mogelijk bij dezelfde gezinnen als vroeger. 32 gezinnen werden bereid gevonden, wederom gedurende vier weken, van 4 tot 31 Maart, hun uitgaven te noteeren.

Het eindcijfer der berekening volgens het nieuwe onderzoek verschilt van dat der berekening op grondslag van het verbruik van Maart 1920, in niet voldoende mate, dat er reden bestaat om van het sedert twee jaar gevolgde stelsel af te wijken. Het indexcijfer van de kosten van het levensonderhoud blijft dus gebaseerd op de in Maart 1920 door de deelnemende gezinnen voor elk onderdeel van het budget gedane uitgaven.

Het onderzoek bracht aan het licht, dat van Maart 1920 tot Maart 1922 voor het geheele budget een daling ingetreden is van 10,2 pCt. Waar het desbetreffende cijfer voor de vorige driemaandelijksche periode 10,9 pCt. bedroeg, valt dus sedert December 1921 een geringe stijging waar te nemen. Sedert September 1920, in welke maand het indexcijfer 6,8 pCt. boven het peil van Maart 1920 gestegen was en aldus het hoogste punt bereikt had, is de daling 15,9 pCt. In December 1921 bedroeg deze daling 16,6 pCt.

De stijging sedert December 1921 is ook voor de voeding afzonderlijk waar te nemen. Bedroeg in genoemde maand de daling sedert Maart 1920 7,3 pCt., thans bedraagt ze slechts nog 6,3 pCt. Opmerkelijk is, niettegenstaande deze stijging, dat de meeste budgetposten sedert de vorige periode, sommige zelfs in aanmerkelijke mate, gedaald zijn. Lager zijn namelijk grutterswaren, melk, kaas, eieren, vleesch, visch, wetten, kruidenierswaren. De daling der grutterswaren is toe te schrijven aan alle artikelen, welke tot deze groep behooren, behalve gedroogde peulvruchten, die deels in prijs gestegen, deels gelijk gebleven zijn; die van vleesch aan de met 8 Maart in werking getreden prijsvermindering van bevroren rundvleesch; die van vetten vooral aan roomboter, bak- en braadvet en rundvet. Daartegenover staan echter enkele posten, zooals brood, aardappelen en groenten, welke een stijging vertoonen. Die op de twee laatst genoemde posten is zoo aanzienlijk, dat ze de overige daling niet alleen te niet doet, doch zelfs nog een vermeerdering van het totaal ten dus een stijging teweeg brengt. Zonder deze vermeerdering, welke berust op de veronderstelling van een sedert Maart 1920 onveranderd gebleven verbruik van groenten en aardappelen, zou het eindcijfer dan ook een voortgezette daling sedert December 1921 vertoonen.

Wat de overige posten van het budget aangaat, zijn sommige gestegen sedert de vorige driemaandelijksche periode,

andere gedaald. Tot deze laatste behooren schoeisel, brandstof, gas en electriciteit (door de in den loop van deze maand in werking getreden prijsvermindering van gas van 15 cent op 13 cent per M³.; 15½ en 13½ ct. over den muntmeter), fondsgelden en verzekering, contributies en periodieken, instandhouding van huisraad. Tot de eerste daarentegen behoort de post ontspanning, door de verhooging van de sportarieven en voornamelijk huishuur.

Naast de bovenstaande gegevens vermeldt het Bureau nog de resultaten van het budget-onderzoek, in Maart 1922 ingesteld bij 32 gezinnen en teekent hierbij o.m. het volgende aan:

Deze resultaten werden berekend volgens de oorspronkelijk door het Bureau toegepaste, van het drietal ambtenaren der Arbeidsinspectie overgenomen methode, met dien verstande echter, dat de vergelijking geschiedde met de prijzen geldende in Maart 1920 en met het eenheidsbudget, uit het onderzoek van dezelfde maand berekend. Het blijkt dan, dat, indien de gezinnen in Maart 1920 juist evenzoo hadden geleefd als in Maart 1922, de daling sedert Maart 1920 15,3 pCt. zou hebben bedragen, terwijl de daling, gevonden door toepassing van de stijgingspercentages tusschen Maart 1920 en 1922 voor elke groep, op de in Maart 1920 voor die groep gedane uitgave, 11,7 pCt. bedraagt.

Waar het eerstgenoemde cijfer (15,3) het resultaat is van de berekening der vroegere waarde van een tegenwoordige uitgave, is het voor het doel, den omvang van de duurte te schatten, onbruikbaar en moet aan het andere, dat het resultaat is van de berekening van de tegenwoordige waarde van een vroegere uitgave, de voorkeur worden gegeven. Dit blijft in de lijn, bij de vroegere onderzoeken gevolgd, waarbij steeds van het van de vroegere levenswijze uitgaande cijfer, met uitsluiting van het andere, werd gebruik gemaakt. Voor de voeding bedroegen de desbetreffende cijfers 15,8 pCt. en 8,7 pCt.

Opmerkenswaardig is, dat er tusschen de beide genoemde cijfers 15,3 en 11,7 (voor de voeding 15,8 en 8,7) een niet onbelangrijk verschil bestaat, waarbij het rechtsche lager is dan het linksche, terwijl voor bijna alle vorige onderzoeken het omgekeerde het geval was. De oorzaak van dit verschil zal mede te vinden zijn in het feit, dat in Maart 1922 de sterk in prijs gedaalde artikelen in grootere hoeveelheid gebruikt werden dan in Maart 1920. Voor brood werd in Maart 1922 relatief minder uitgegeven dan twee jaar geleden (19,0 pCt. van het totaal der uitgaven voor de voeding tegen 23,9 pCt. toen); eveneens voor vetten (13,2 pCt. tegen 17,1 pCt.), welke vermindering echter gelijk tred houdt met de prijsvermindering, die de artikelen van deze groep sedert genoemde periode hebben ondergaan. Voor vleesch en eieren daarentegen werd belangrijk meer uitgegeven: 15,4 pCt. en 3,7 pCt. tegen 12,8 pCt. en 2,0 pCt. Deze vermeerdering is des te opmerkenswaardiger, daar beide artikelen sterk in prijs gedaald zijn. Voor groente en aardappelen werd eveneens relatief meer uitgegeven (5,8 pCt. en 9,8 pCt. tegen 4,1 pCt. en 8,4 pCt.), doch deze toeneming werd meer dan te niet gedaan door de ongewoon hooge prijzen; de eenheidsuitgave per week voor groenten, welke tijdens het laatste onderzoek 30½ cent bedroeg, gereduceerd op het niveau van Maart 1920, is tot 12½ cent terug te brengen, terwijl in dien tijd aan groenten 23 cent per gezinseenheid per week besteed werd, zoodat de 5,8 pCt. van thans als aandeel in de voeding feitelijk geringer zijn dan de 4,1 pCt. van toen. Aan de totale voeding werd relatief ongeveer evenveel besteed als twee jaar geleden: 49,1 pCt. van het totaal der uitgaven, tegen 49,4 pCt. Aan kleeding werd minder uitgegeven (8,0 pCt. tegen 13,1 pCt.); aan huishuur daartegen meer (9,3 pCt. tegen 7,4 pCt.), als gevolg van de inmiddels ingetreden huurverhoogingen.

Vindt het in Maart 1922 ingestelde onderzoek dan ook niet zijn bestaansreden in de berekening van het indexcijfer van de levensduurte, het belang ervan is hoofdzakelijk hierin te vinden, dat het in staat stelt, de samenstelling van het budget in Maart 1922 te leeren kennen in vergelijking met Maart 1920.

BOEKAANKONDIGING.

League of Nations. — Report on certain aspects of the Raw Materials Problem. Twee deelen, 55 en 175 blz. Genève, 1922. (Agent voor Nederland Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage).

Onder de publicaties op economisch en financieel gebied, welke de Volkenbond in de laatste maanden

het licht heeft doen zien, neemt deze studie een zeer belangrijke plaats in.

Zij vindt haar oorsprong in de Brusselsche Conferentie, waar, zooals men zich herinneren zal, in het bijzonder van Italiaansche zijde met kracht en klem werd aangedrongen op een regeling van de distributie van grondstoffen, waardoor voor de toekomst voorkomen zou worden, dat landen, die de markt van bepaalde grondstoffen geheel of ten deele beheerschen, van deze economische macht misbruik zouden maken ten nadeele van den vreemdeling en ten voordeele van het eigen bedrijfsleven. De vraag was toenmaals acuut, door de differentieele prijspolitiek, welke door Engeland ten opzichte van zijn steenkool werd gevolgd en die vooral door Italië, dat voor zijn steenkool geheel op invoer aangewezen is, aan den lijve werd gevoeld. Deze prijspolitiek is weliswaar spoedig daarna door de veranderde verhoudingen op de wereldmarkt verdwenen, terwijl tevens ten opzichte van andere grondstoffen de machtspositie van de betrokken landen voor de naaste toekomst belangrijk is verzwakt. Niettemin is Italië ook later, zoo bijv. ook nog op de jongste conferentie te Genua, voortdurend op dit vraagstuk teruggekomen en te ontkennen valt niet, dat steeds de mogelijkheid bestaat, dat het voor een of ander artikel weder acuut wordt.

Onder deze omstandigheden is een nauwkeurige en betrouwbare oriëntering over de wezenlijke verhoudingen op dit punt, wat de voornaamste grondstoffen betreft, van zeer groot belang. De Raad van den Volkenbond heeft zulks ingezien en dan ook reeds spoedig na de Brusselsche Conferentie op 27 October 1920 aan de Economische Sectie van de Voorloopige Economische en Financiële Commissie van den Bond het verzoek gericht een onderzoek te doen instellen naar:

1. omvang en aard van de behoeften aan grondstoffen der verschillende landen;

2. de oorzaken van de moeilijkheden, die zich bij de voorziening in deze behoeften voordoen (uitgezonderd de moeilijkheden met de valuta samenhangende) en in het bijzonder de gevolgen van bestaande monopolies.

De Economische Sectie deed zich bij dit onderzoek bijstaan door den Italiaanschen hoogleeraar Gini. Het resultaat is een rapport in twee deelen, waarvan het eerste, naast introductieve beschouwingen van de Economische Sectie, het algemeene deel bevat van het rapport van prof. Gini, terwijl in het tweede deel achtereenvolgens de wereldpositie vóór, gedurende en na den oorlog wordt onderzocht van: a. tarwe en andere granen, b. wol, c. katoen, d. steenkool, e. petroleum, f. ijzer en staal en, g. chemische meststoffen.

Het is niet doenlijk van den inhoud van beide rapporten hier een overzicht te geven. Prof. Gini komt in het algemeen gedeelte van zijn rapport tot de slotsom, dat drie standpunten denkbaar zijn: a. het nationalistische, b. distributie door een internationale organisatie (Volkenbond); c. het standpunt van den vrijen handel. Gini acht het derde stelsel onder toezicht van den Volkenbond het beste. De beschouwingen van de Economische Sectie over dit allesbeheerschende punt, (zie blz. 8 en 9 van Verslag I) zijn, gelijk te verwachten was, een model van diplomatieke voorzichtigheid. Overigens betreft de Sectie het, dat over de werking der monopolies nog niet voldoende gegevens ter beschikking stonden. Zij stelt zich voor nader hierop terug te komen. Niettemin bevat bijv. het rapport over petroleum reeds het een en ander hieromtrent.

Het tweede deel van het rapport is uiteraard het belangrijkste. De wijze waarop, met ampele bronnenvermelding, de wereldpositie der genoemde artikelen telkens door speciale deskundigen geschetst wordt, verdient allen lof. Natuurlijk is het niet mogelijk in een rapport van 175 blz. voor deze 7 groepen van artikelen meer te geven dan een algemeen overzicht van de positie voor den oorlog en de hoofd-

momenten, welke daarna hun invloed hebben doen gelden. Ook dit echter is reeds van buitengewone waarde. Tevergeefs zal men elders naar een dergelijk algemeen en bovendien tot 1921 bijgewerkt overzicht zoeken.

B.

Alfred Manes, Versicherungswesen, dritte Auflage, B. G. Teubner Leipzig, 1922. 1. Bd. Allg. Versicherungslehre. 2. Bd. Besondere Versicherungslehre. XIV en 231 blz., resp. XIV en 357 blz.

De schrijver, die zijn boek destijds aan zijn leermeester Wilhelm Lexis opdroeg, had daartoe wel het recht. Want het besef van de beteekenis der Verzekering voor de gemeenschap, die Lexis steeds inzag, is er sohering en inslag. De eerste verschijning, in 1905, was dan ook als het ware een nieuwe provincie toegevoegd aan het Rijk der Economie. Deze derde druk, dit karakter van het boek handhavend, is geen oorlogskind. Enkele opmerkingen omtrent de oorlogsjaren zijn wel is waar treffend: „De belegging in oorlogsleeningen is een ernstige fout, van het gezichtspunt van het eigen voordeel, gebleken. Het gemiddelde bedrag per polis is in de levensverzekering „niet in die mate gestegen, als aan de waardevermindering van het geld beantwoorden zou.” Maar de groote oorlog is terecht slechts als een episode beschouwd die de groote lijnen van den ontwikkelingsgang der Verzekering niet deren kon.

Het algemeene doel van het werk is slechts weinig veranderd of uitgebreid. In de „Gesetzliche Regelung des Versicherungsvertrags” zijn enkele meerdere begrippen in de behandeling opgenomen; voornamelijk op den grondslag van de Deutsche wetgeving: waarde der verzekerde zaak; dubbele verzekering; subrogatie van den verzekeraar. Zoo is ook de „Literatur” bijgehouden en uitgebreid.

Het tweede gedeelte van het werk, dat de afzonderlijke takken der verzekering behandelt, is thans door den uitgever afzonderlijk verkrijgbaar gesteld. Evenals in de vorige uitgaven is de sociale verzekering buiten het bestek gehouden; maar overigens is dit bijzondere deel hier en daar belangrijk uitgebreid. De levensverzekering is met eenige nieuwe contractsvormen verrijkt, die in 't kort geschetst worden. Tegenover deze vermeerdering van hare maatschappelijke beteekenis staat anderzijds het feit, dat hare praestaties in uitkeeringen in geld bestaan, zoodat de vermindering van haar koopkracht waar die blijvend is, zooals o.a. in Duitschland, de levensverzekeringpolis voor vele bezitters om zoo te zeggen haar waarde helaas heeft doen verliezen. Hier hebben wij een voorbeeld, hoe in de Verzekering allereewichtigste sociale belangen besloten liggen. De schrijver gaat echter op zulke problemen niet dieper in; geeft geen theoretische beschouwingen; bepaalt zich tot een korte vermelding. In de Volkslevensverzekering is, volgens schrijver, groote vooruitgang te constateeren. Met grooten ijver wordt hier naar verbeteringen gestreefd en met succes. Het aantal nutteloos prijs gegeven polissen vermindert. Er is kans op aanzienlijke vermindering der administratiekosten.

In het hoofdstuk „Ongevallenverzekering” wordt o.a. op den zeer belangrijken groei, die het zoo moeilijk te definieeren begrip „ongeval” doormaakte, gewezen als op een grooten vooruitgang. Hier en in het hoofdstuk „Verzekering van Burgerrechtelijke Aansprakelijkheid” worden tal van nieuwe toepassingen vermeld.

De behandeling van de Zeeverzekering is ingrijpend veranderd, vergeleken met de tweede uitgave. Toch ontbreekt hier nog iets. De schrijver is er nog niet in geslaagd, de materie hier zoo overzichtelijk te ordenen, zoo pakkend voor te dragen, als hem dat bij de overige onderdeelen gelukt is. De behandeling gaat hier van de rechtsregelen uit. Het hoe en waarom van de verschijnselen wordt echter te weinig verklaard;

en zonder dat schijnt het recht der zeeassurantie een wonderlijk samenstel! Zou soms alleen van het rederijbedrijf uit de zeeassurantie kunnen worden begrepen en met goed gevolg beschreven? Zou dan ook, voor een taak als de schrijver op zich nam, wat dit onderdeel betreft, een nog breedere basis gekozen moeten worden? De behandeling van de Engelsche toestanden is niet tot haar recht gebracht in vergelijking met wat over de Deutsche meegedeeld wordt.

„Transport“- , brand-, landbouwverzekering en een dozijn andere branches volgen in evenzoveel afzonderlijke hoofdstukken. Daaronder bevindt zich als een nieuwe vinding de „Hauslebensversicherung“, die aan den eigenaar van een huis de herbouwwaarde daarvan uitkeert, wanneer het oogenblik gekomen is, dat het de reparatiekosten niet meer waard is en beter afgebroken kan worden. Hare contracten loopen dus over een reeks van jaren; het bedrijf is door het Deutsche Rijkstoezicht goedgekeurd.

De herverzekering vormt het laatste onderwerp. Een uitvoerig register besluit het boek. Het kon alleen geschreven worden in een milieu waar de autoriteiten aan de Verzekering reeds hunne volle aandacht wijden: een wetgever die bij is; een Rijkstoezicht, waar dientengevolge veel van het te verwerken materiaal den schrijver in behoorlijken vorm, regelmatig ter beschikking komt; dit is in het Deutsche Rijk het geval. Vandaar ook, dat wij moeten constateeren — zonder in het minst den universeelen opzet van het boek te miskennen of het vele over het hoofd te zien, dat uit het verzekeringsbedrijf van andere landen wordt vermeld — dat het verwerkte materiaal in hoofdzaak Duitsch is.

Omgekeerd zal ook alleen in zulk een omgeving, Duitschland, Zwitserland, de waardeering mogen worden verwacht, die het boek, als wetenschappelijk werk, ten eerste verdient. Daar waar men nog te ver van des schrijvers standpunt verwijderd is, waar de Verzekering nog geldt als een verzameling van een aantal voor een deel op goed geluk daarheen drijvende „zaken“ en „zaakjes“, waar de Verzekering vóór en na het „vergeten hoofdstuk“ in de beschrijving der Volkswelvaart blijft, aldaar zal het publiek met dit boek geen weg weten. Het is te vreezen dat de belangstelling er matig, de waardeering gering zal zijn.

W. E. S.

L'Oeuvre de Barcelone, exposée par quelques-uns de ses auteurs. Préface de Gabriel Hanotaux. Paris 1922, 72 blz.

De voorzitter van de begin 1921 gehouden Conferentie te Barcelona heeft een goed werk gedaan, door dit geschriftje het licht te doen zien. De arbeid van den Volkenbond op het gebied van het internationaal verkeer heeft in sterke mate een speciaal en technisch karakter. Dit geldt zoowel de genoemde Conferentie als in het algemeen het werk van de verkeerscommissie van den Bond. Desniettemin, of misschien juist hierdoor, kan dit werk van groote nuttigheid zijn en ertoe bijdragen, dat op een gebied, waarop dit mede in de eerste plaats wenschelijk is, de beginselen van den Volkenbond steeds meer toepassing zullen vinden.

Dat ook hier Rome niet in één dag gebouwd kan worden, heeft de Conferentie te Barcelona bewezen. Frankrijk's verzet is oorzaak geweest, dat de bescheiden conclusies, ten opzichte van het internationale spoorwegwezen gesteld, het niet verder hebben kunnen brengen dan tot een „recommandation“, terwijl het vraagstuk der internationale rivieren, dat tot een Conventie geleid heeft, opnieuw zijn ingewikkeldheid heeft bewezen. Als hoopvol teeken staat daarnaast de eveneens te Barcelona vastgestelde Conventie nopens de vrijheid van het transitoverkeer.

Het geschrift bestaat uit een negental korte artikelen, geschreven door verschillende leden der Conferentie. De rij wordt geopend door prof. Jhr. van Eysin-

ga, Nederlandsch vertegenwoordiger in de verkeerscommissie van den Volkenbond en tevens haren Voorzitter. Het artikel bevat enkele algemeene beschouwingen over de verhouding van den Volkenbond tegenover de bestaande internationale organisaties en het vraagstuk in het algemeen. Van de overige bijdragen mogen nog met name worden genoemd een artikel van den Engelschen Generaal H. O. Mance over de beteekenis van Barcelona voor het beginsel van de vrijheid van het transitoverkeer, voorts een bijdrage van den heer Alvarez, vertegenwoordiger van Chili, waarin het Amerikaansche standpunt ten opzichte van het vraagstuk der internationale rivieren wordt uiteengezet, en ten slotte een uitvoerig exposé van den vertegenwoordiger van Brazilië, Montarroyos, van het eveneens te Barcelona tot stand gekomen statuut voor de havens, welke aan een internationaal régime onderworpen zijn. B.

ONTVANGEN:

Bedrijfsorganisatie. Voordrachten gehouden ter 8e Sociale Week, Utrecht, December 1921. Uitgave van het Centraal Bureau voor de Katholieke Sociale Actie te Leiden, 1922. 346 blz.

De gereorganiseerde en tot nieuw leven gewekte Katholieke Sociale Actie, opgebouwd uit de Katholieke sociale organisaties, in plaatselijk, diocesaan en nationaal verband, hield na een pauze van bijna negen jaren aan het einde van 1921 haar achtste Sociale Week. Aan de orde was het R. K. Bedrijfsradenstelsel, waarover dertien sprekers van voorlichting dienden, afwisselend het onderwerp beziende in breeder verband, dan wel trachtende de feitelijke kennis omtrent hetgeen te dezen aanzien hier te lande aan de orde is bij de cursisten te vergrooten.

Want, gelijk Prof. Van Aken in zijn openingswoord opmerkte, een groot deel van de meningsverschillen over dat onderwerp berust op misverstand, verkeerd of gebrekkig inzicht. Daarom heeft men getracht te leeren en vrede te stichten. In dit verband traden geen sprekers op, die wegens gevoerde polemieken geacht konden worden een speciale richting te vertegenwoordigen.

Wie in den vervolge zich op het terrein der bedrijfsorganisatie zal willen oriënteren, zal goed doen dit boek niet ongelezen te laten.

Francesco Nitti, *Europa zonder vrede*, bewerkt naar de tweede herziene Italiaansche uitgave; Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, 1922.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN MEI 1922.

Provinc. en Gemeentelijke leeningen f	10.044.080,—
zijnde:	
Anloo f 70 500,—	6 1/2 % obl. à 98 %.
Amsterdam f 10.000.000,—	6 % obl. à 99 3/4 %.
Hypotheekbanken „	485.000,—
zijnde:	
Drentsche Veenkoloniale-Westerwold-	
sche Hypotheekbank f 500.000,—	5 1/2 % hyp.br. à 97 %.
Industrieële Ondernemingen „	9.800.000,—
zijnde:	
N.V. Noord-Brabantsch Beiersch Bier-	
brouwerij en Fabriek van Chemi-	
sche Producten „DeGekroonde Bel“	f 500.000.— 7 1/2 % obl. à 100 %.
Anton Jurgens' Vereenigde Fabrieken	f 10.000.000.— 6 % obl. à 93 %.
Cultuurondernemingen, Handelsver-	
eenigingen en Handelsvenn „	2.000.000,—
zijnde:	
Mij. tot Exploitatie van de Suiker-	
ondern. „Tjomal“ f 2.000.000,—	7 % obl. à 100 %.
Diversen „	443.250,—
zijnde:	
St. Thomas à Villa-Nova stichting	f 450.000.— 6 % obl. à 98 1/2 %.
Totaal f	22.772.340,—

Totaal der emissies in Januari ..	f	35.581.700,—
Februari ..	„	12.702.500,—
Maart	„	89.233.000,—
April	„	30.630.570,—
Mei	„	22.772.340,—
Algemeen Totaal ..	f	190.920.110,—

RIJKSPOSTSPAARBANK.

APRIL	1920	1921	1922
Inlagen	f 8.624.504	f 9.315.051	f 9.208.171
Terugbetalingen ..	„ 11.868.614	„ 11.836.346	„ 10.251.307
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 265.890.466	„ 274.719.629	„ 283.995.476
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	„ 39.193.500	„ 43.324.600	„ 44.962.700
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	8.518	8.488	8.446
Aantal geheel afbetaald	10.665	11.080	8.995
Aantal in omloop op ultimo	1.898.155	1.911.954	1.922.843

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	April 1922		April 1921	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten.	26456	f 12.699.064	27.480	f 18.502.520
door overschrijving ¹⁾ .	89662	„ 79.090.310	70.908	„ 86.604.589
Particuliere rekeninghoud.	15150 ²⁾	„ 21.274.566	10.629 ²⁾	„ 23.257.658
Saldo te goed part. rek. u.o.	—	„ 11.785.554	—	„ 7.115.215
Deposito's voor een jaar vast.	1231 ²⁾	„ 3.183.800	113 ²⁾	„ 146.300

¹⁾ Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde pl.m. f 12.054.456,11 voor de maand April 1922 en f 29.479.308,02 voor de maand April 1921.
²⁾ Aantal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels.	4 1/2	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk	5	10 Mrt. '22
Bk. Bel. Binn. Eff.	5 1/2	19 Oct. '20	Bk. v. Noorw.	5 1/2	18 Mei '22
Vrsch. in R.C.	6 1/2	19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk.	3 1/2	2 Mrt. '22
Bk. van Engeland	4	13 Apr. '22	Belg. Nat. Bk.	5	5 1/2 19 Mei '21
Duitsche Rijksbk.	5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje	5 1/2	18 Mei '22
Bk. van Frankrijk	5	11 Mrt. '22	Bank v. Italië	6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	7	30 Nov. '21	F. Res. Bk. N.Y.	4 1/2	2 Nov. '21
Nat. Bk. v. Denem.	5	25 Apr. '21	Javasche Bank	3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
2 Juni '22	4 1/4	3 1/2	2 1/8	4 - 5/8	—	4 1/2-5
29 M.-3 J. '22	4 1/8-1/4	3 - 3/4	2 1/4-3/8	4 - 5/8	—	4-6
22-27 „ '22	4 - 1/8	3 - 1/2	2 1/8-1/2	4 - 5/8	—	3-5
15-20 „ '22	4 - 3/8	3 1/2-3/4	2 1/8	4 - 5/8	—	3-3 1/2
30 M.-4 J. '21	4 3/8-1/2	2 3/4-3 1/2	5 1/4-3/4	4 - 5/8	—	7-8
23-28 M. '21	4 1/4-1/2	3-4	5 3/4-7/8	4 - 5/8	—	6 1/2-7 1/2
20-24 Juli '14	3 1/2-3/4	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/4-1/2	2 1/4	5 1/2-7 1/2

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Na de gestadige daling der vorige weken waren ponden deze week zeer gezocht. Ook dollars liepen niet onbelangrijk omhoog. Daarentegen waren de veranderingen in Parijs en België niet groot. Het tegenovergestelde kan van markten gezegd worden. Deze waren meestal zeer onzeker; geopend

op ca. 0,91, liep de koers op tot 0,96, daalde daarna tot ca. 0,92 1/2, was vervolgens weer vaster tot ca. 0,97, om op 0,94 1/2 te sluiten. Skandinavië was aanvankelijk beduidend vaster voor Stockholm en Kopenhagen, terwijl Christiania onveranderd bleef. Aan het eind der week waren echter deze wissels allen weder aangeboden, zoodat weliswaar ten slotte een klein avance te moteeren viel voor Stockholm en Kopenhagen, maar Christiania niet onbeduidend lager noteerde. Zwitserland in overeenstemming met Londen en New York. Buenos Aires en Batavia onveranderd. Weenen steeds flauwer; heden werd 0,02 genoteerd, met aanbod op dien koers, zonder voldoende koopeers.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen ¹⁾	Parijs ²⁾	Berlijn ³⁾	Weenen ⁴⁾	Brussel ⁵⁾	New York ⁶⁾
29 Mei 1922..	11.40 1/2	23.45	0.91 1/2	0.02 1/2	21.66	2.56 1/4
30 „ 1922..	11.45 1/2	23.57 1/2	0.95 1/2	0.02 1/2	21.76	2.57 1/8
31 „ 1922..	11.46	23.52 1/2	0.93 1/2	0.02 1/2	21.75	2.57 3/8
1 Juni 1922	11.49	23.47 1/2	0.94 1/2	0.02 1/2	21.69	2.58 1/8
2 „ 1922..	11.48 1/2	23.47	0.94 1/2	0.02 1/2	21.68 1/2	2.57 3/8
3 „ 1922..	—	—	—	—	—	—
Laagste d. w. ¹⁾	11.39 1/2	23.35	0.90	0.02	21.60	2.56
Hoogste „ „ ¹⁾	11.50 1/2	23.60	0.97	0.02 1/2	21.82 1/2	2.58 1/4
27 Mei 1922	11.42 1/2	23.35	0.87 1/2	0.02 1/2	21.70	2.57 1/2
20 „ 1922	11.46 1/2	23.37 1/2	0.85 1/2	0.02 1/2	22.35	2.57 1/2
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ²⁾ Noteering te Rotterdam.
³⁾ Particuliere opgave. ⁴⁾ Noteering van 26 Mei 1922.
⁵⁾ Idem van 20 Mei 1922.

Data	Stock-holm ¹⁾	Kopen-hagen ²⁾	Chris-tiania ³⁾	Zwitser-land ⁴⁾	Spanje ⁵⁾	Batavia ⁶⁾ telegrafisch
29 Mei 1922	66.40	55.90	46.45	49.05	40.55	97-97 1/2
30 „ 1922	66.27 1/2	56.75	46.50	49.25	40.60	97-97 1/2
31 „ 1922	66.75	56.40	46.60	49.30	40.55	97-97 1/2
1 Juni 1922	67.—	56.50	46.60	49.32 1/2	40.60	97-97 1/2
2 „ 1922	66.80	56.—	46.10	49.27 1/2	40.55	97-97 1/2
3 „ 1922	—	—	—	—	—	—
L'ste d w. ¹⁾	66.25	55.75	45.90	48.90	40.35	97
H'ste „ „ ¹⁾	67.—	56.85	46.80	49.40	40.75	97 1/2
27 Mei 1922	66.50	55.80	47.—	49.12 1/2	40.50	97-97 1/2
20 „ 1922	66.50	54.90	47.80	49.27 1/2	40.70	96 1/2-97 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ²⁾ Particuliere opgave.

Termijnnoteeringen der Valuta-Kas.

Ecarta tusschen termijnnoteering en contanten koers (week van 15—19 Mei 1922).

Londen.	Ult. Mei	Ult. Juni	Ult. Juli
Hoogste B Koers	agio 1 1/4 ct.	agio 3 1/4 ct.	agio 5 1/4 ct.
Laagste B „	„ 2 3/4 „	„ 2 3/4 „	„ 4 3/4 „
Hoogste L „	„ 2 „	„ 4 „	„ 6 „
Laagste L „	„ 1 1/4 „	„ 3 1/4 „	„ 5 1/4 „
New-York			
Hoogste B Koers	agio 1 1/8 ct.	agio 3/8 ct.	agio 5/8 ct.
Laagste B „	„ Pari	„ 1/8 „	„ 1/4 „
Hoogste L „	„ agio 1/4 „	„ 1/2 „	„ 5/8 „
Laagste L „	„ Pari	„ 1/8 „	„ 1/2 „
Parijs.			
Hoogste B Koers	„ Pari	agio 2 1/2 ct.	agio 5 ct.
Laagste B „	„ Pari	„ 2 1/2 „	„ 5 „
Hoogste L „	„ agio 2 1/2 ct.	„ 5 „	„ 7 1/2 „
Laagste L „	„ Pari	„ 2 1/2 „	„ 5 „
Brussel			
Hoogste B Koers	agio 2 1/2 ct.	agio 7 1/2 ct.	agio 12 1/2 ct.
Laagste B „	„ Pari	„ 5 „	„ 10 „
Hoogste L „	„ agio 5 „	„ 10 „	„ 15 „
Laagste L „	„ Pari	„ 5 „	„ 10 „
Berlijn.			
Hoogste B Koers	„ Pari	„ Pari	„ Pari
Laagste B „	„ Pari	„ Pari	„ Pari
Hoogste L „	„ Pari	„ Pari	„ Pari
Laagste L „	„ Pari	„ Pari	„ Pari

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cl. p. fr.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in cl. p. gld.)
3 Juni 1922	4.48.50	9.12	0.37	38.95
Laagste d. week	4.45.12	9.12	0.37	38.20
Hoogste „ „	4.48.50	9.13	0.38	39.—
27 Mei 1922	4.45.—	9.11	0.35	38.90
20 „ 1922	4.45.12	9.06	0.33	38.84
Muntpariteit	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	20 Mei 1922	27 Mei 1922	29 Mei—3 Juni '22 Laagste	3 Juni 1922 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	44 ³ / ₈	44 ³ / ₈	44 ¹ / ₄	44 ⁵ / ₈
Calcutta	Sh. p. rup.	1/3 ¹¹ / ₁₆	1/3 ²³ / ₃₂	1/3 ⁵ / ₈	1/3 ¹³ / ₁₆
Hongkong ...	id. p. \$	2/7 ¹³ / ₁₆	2/7 ¹ / ₈	2/7	2/7 ³ / ₄
Lissabon	d. per Mil.	4 ⁵ / ₁₆	4 ¹ / ₈	4	4 ¹ / ₄
Madrid	Peset. p. £	28.11	28.18	28.15	28.32
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	43 ¹ / ₄	44 ⁹ / ₁₆	43 ¹ / ₂	44 ³ / ₄
Montreal....	\$ per £	4.49 ¹ / ₄	4.49 ¹ / ₈	4.48 ¹ / ₂	4.51 ¹ / ₂
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	7 ⁹ / ₁₆	7 ¹⁷ / ₃₂	7 ¹ / ₂	7 ⁹ / ₁₆
Rome	Lires p. £	86 ⁷ / ₈	84 ¹⁵ / ₁₆	84	86
Shanghai....	Sh. p. tael	3/7 ⁷ / ₈	3/7 ³ / ₈	3/6	3/7 ³ / ₄
Singapore ..	id. p. \$	2/3 ²⁹ / ₃₂	2/3 ²⁹ / ₃₂	2/3 ¹³ / ₁₆	2/3 ³¹ / ₃₂
*Valparaiso..	peso p. £	36.60	37.60	36.90	38.20
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/1 ¹⁹ / ₃₂	2/1 ²¹ / ₃₂	2/1 ⁹ / ₁₆	2/1 ³ / ₄

*Koersen der voorgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER

Noteering te Londen		te New York	
3 Juni 1922	... 36 ¹ / ₈ ¹⁾	71 ¹ / ₄	
27 Mei 1922	... 36 ¹ / ₈	71 ¹ / ₂	
20 „ 1922	... 37 ¹ / ₈	73 ¹ / ₄	
13 „ 1922	... 35 ⁷ / ₈	70 ⁷ / ₈	
4 Juni 1921	... 33 ⁷ / ₈	57 ³ / ₄	
5 „ 1920	... 56 ³ / ₄	99 ⁷ / ₈	
20 Juli 1914	... 24 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₈	

¹⁾ Noteering van 2 Juni.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 6 Juni 1922.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 71.238.268,36 B.-bk. „ 43.798.022,84 Ag.sch. „ 75.988.464,75	f 191.024.755,95
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 93.054.139,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„	93.054.139,—
Beleeningen op onderp.	H.-bk. f 28.152.217,19 incl. vrsch. B.-bk. „ 13.411.239,62 ¹ / ₂ in rek.-crt. Ag.sch. „ 70.860.505,03	f 112.423.961,84 ¹ / ₂
Op Effecten	f 102.386.406,40 ¹ / ₂	
Op Goederen en Spec.	„ 10.037.555,44	„ 112.423.961,84 ¹ / ₂
Voorschotten a. h. Rijk	„	14.088.149,55
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.238.850,— Muntmat., Goud „ 549.650.860,97	f 605.889.710,97
Munt, Zilver, enz.	„ 6.587.393,47	
Muntmat., Zilver	„	„ 612.477.104,44
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.316.447,— id. van ¹ / ₈ v. h. kapit. „ 3.937.602,62 ¹ / ₂	„ 9.254.049,62 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank	„ 3.747.500,—	
Diverse rekeningen	„ 56.476.351,94	
		f 1.092.546.012,35
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.386.728,62 ¹ / ₂	
Bankbiljetten in omloop	„ 1.002.513.945,—	
Bankassignatiën in omloop	„ 1.103.987,15	
Rek.-Cour. Het Rijk	f —	
saldo's: Anderen	„ 35.065.754,18 ¹ / ₂	„ 35.065.754,18 ¹ / ₂
Diverse rekeningen	„ 28.475.597,39	
		f 1.092.546.012,35

NED. BANK 6 Juni 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 404.064.836,20 ¹ / ₂
Op de basis van ¹ / ₈ metaaldekking	„ 196.328.098,94 ¹ / ₂
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 2.020.324.180,—
Verschillen m. d. vorig. weekst.: Meer	
	Minder
Disconto's	4.359.841,67 ¹ / ₂
Buitenlandsche wissels	31.712,—
Beleeningen	7.379.685,42 ¹ / ₂
Goud	590,—
Zilver	81.469,62
Bankbiljetten	9.737.040,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	5.860.656,63

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
6 Juni 1922	605.890	6.587	1.002.514	36.170
29 Mei 1922	605.889	6.506	992.777	32.526
22 „ 1922	605.889	6.349	994.104	46.496
15 „ 1922	605.889	5.891	1.021.495	46.788
8 „ 1922	605.889	5.521	1.040.788	34.892
6 Juni 1921	605.965	12.657	1.027.707	70.372
7 Juni 1920	635.806	12.888	1.024.701	147.574
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
6 Juni 1922	191.025	7.000	112.424	404.065	60
29 Mei 1922	195.385	3.000	105.044	406.659	60
22 „ 1922	200.138	3.000	103.459	403.443	60
15 „ 1922	214.611	15.000	119.812	397.448	60
8 „ 1922	239.952	39.000	132.073	395.599	60
6 Juni 1921	245.063	80.700	174.503	398.268	56
7 Juni 1920	150.361	50.000	299.947	413.722	55
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van ¹/₈ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	29 Mei 1922	6 Juni 1922
Aan schatkistpromessen..	f 361.850.000,—	f 370.890.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	„ 3.000.000,—	„ 7.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 291.236.000,—	„ 273.165.000,—
Aan zilverbons	„ 29.523.700,50	„ 31.006.958,50
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	„ 231.226.000,—	„ 236.539.000,—
Voorschot aan Gemeenten	„ 31 Maart	„ 30 April
voor door Rijk voor hen	„ 88.856.161,46	„ 77.593.195,06
te heffen Ink. belasting		
Tegoed v. d. Postch. & G. dst	„ 53.605.265,91	„ 52.929.797,15 ¹ / ₂

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden	Beschikbaar metaal-saldo	
27 Mei 1922	200.750	263.500	72.000	133.650		
20 „ 1922	190.500	264.000	79.500	121.800		
13 „ 1922	189.750	268.500	79.000	120.250		
22 Apr. 1922	143.168	40.872	263.090	96.981	112.606	
15 „ 1922	144.612	40.465	265.493	98.128	112.953	
8 „ 1922	149.068	40.061	265.981	102.406	116.126	
28 Mei 1921	225.302	14.421	309.339	134.123	151.358	
29 Mei 1920	191.823	5.200	322.510	130.804	106.546	
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾	
Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voorschotten aan het Gouv. nem.	Diverse rekeningen ¹⁾	Dekking-percentage
27 Mei 1922	148.690	7.900	***	***	60	
20 „ 1922	145.340	8.700	***	***	55	
13 „ 1922	149.070	8.000	***	***	54	
22 Apr. 1922	35.315	18.625	88.722	—	52.769	51
15 „ 1922	35.880	18.842	91.425	—	51.964	51
8 „ 1922	35.914	18.831	90.901	—	53.023	51
28 Mei 1921	38.504	20.900	103.300	18.803	33.031	54
29 Mei 1920	19.679	23.731	158.495	37.206	34.318	43
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis ¹/₈ metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
22 Apr. 1922 ...	1.609	2.054	887	1.063	1.138
15 " 1922 ...	1.607	2.102	877	1.064	1.137
8 " 1922 ...	1.606	2.173	924	1.080	1.142
1 " 1922 ...	1.595	2.170	781	1.090	1.155
25 Mrt. 1922 ...	1.606	2.083	885	1.084	1.128
18 " 1922 ...	1.603	2.146	957	1.093	1.122
23 Apr. 1921 ...	1.129	2.126	928	2.081	392
24 Apr. 1920 ...	1.061	1.708	944	1.740	655
25 Juli 1914 ...	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.**BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.****BANK VAN ENGELAND.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
31 Mei 1922	128.881	122.716	298.279	28.500	258.177
24 " 1922	128.881	120.890	296.920	19.450	256.900
17 " 1922	128.879	121.071	298.793	28.500	258.893
10 " 1922	128.888	121.592	300.840	28.500	261.131
3 " 1922	128.874	122.091	301.328	28.500	261.627
26 April 1922	128.873	121.307	303.229	20.500	264.221
31 Mei 1921	128.363	129.095	330.998	28.500	295.553
2 Juni 1920	114.459	113.807	351.051	28.500	331.186
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
31 Mei '22	47.998	75.359	28.741	101.481	24.615	18,90
24 " '22	49.188	74.593	18.562	113.874	26.441	19,96
17 " '22	55.448	75.102	12.971	126.091	26.258	18,88
10 " '22	58.873	75.530	12.179	130.259	25.746	18,07
3 " '22	63.543	74.969	14.356	131.694	25.233	17,20
26 Apr. '22	47.534	78.461	14.669	119.698	26.016	19,35
31 Mei '21	68.556	81.259	16.596	133.170	17.718	11,83
2 Juni '20	66.618	80.587	21.242	127.322	19.102	12,90
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.**DUITSCHER RIJKS BANK.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingsperc. ¹⁾
31 Mei '22	1.021.632	1.002.864	4.901.822	151.949.179	4
22 " '22	1.021.982	1.002.864	3.835.180	144.138.326	3
15 " '22	1.021.245	1.002.365	3.530.513	142.903.593	3
6 " '22	1.020.131	1.001.665	3.358.479	142.463.621	3
29 April '22	1.020.136	1.000.867	3.898.700	140.420.057	3
22 " '22	1.019.307	999.868	3.622.769	132.627.759	3
31 Mei '21	1.101.056	1.091.574	14.361.888	71.838.866	22
31 Mei '20	1.093.933	1.077.663	15.906.889	50.016.732	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Cr.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Retzingsbank
31 Mei 1922	171.170.521	33.127.990	***	***
22 " 1922	159.359.093	29.307.217	12.922.300	3.813.000
15 " 1922	166.819.271	37.544.011	12.730.400	3.340.800
6 " 1922	157.660.870	28.409.548	12.606.900	3.878.300
29 April 1922	158.020.568	31.616.168	13.181.600	3.603.300
22 " 1922	149.563.658	29.771.760	12.478.000	4.271.600
31 Mei 1921	64.763.540	14.093.693	23.458.100	14.295.100
31 Mei 1920	42.496.914	13.473.807	29.553.100	15.865.800
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buitgew. oorsch. ald. Staat
1 Juni '22	5.527.811	1.948.367	284.088	629.659	23.100.000
26 Mei '22	5.527.645	1.948.367	283.622	630.153	22.450.000
18 " '22	5.527.483	1.948.367	283.390	628.816	22.600.000
11 " '22	5.527.263	1.948.367	282.983	629.037	22.600.000
2 Juni '21	5.519.002	1.948.367	272.594	665.139	26.400.000
3 Juni '20	5.587.778	1.978.278	240.374	692.888	26.500.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljettten	Rek. Cr. Particulieren	Rek. Cr. Staat
	2.449.806	38.271	2.253.172	35.982.101	2.282.610	20.592
2.318.901	38.410	2.210.778	35.674.180	2.294.918	42.604	
2.310.113	39.349	2.263.112	35.847.275	2.430.333	14.292	
2.329.359	39.977	2.298.416	36.122.745	2.280.156	16.263	
2.845.595	109.504	2.173.248	38.392.006	3.871.138	45.250	
2.092.636	535.794	1.804.507	38.172.922	3.729.020	49.363	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Cr. part.
1 Juni '22	327.918	84.653	480.000	855.502	6.228.502	131.664
24 Mei '22	327.514	84.653	480.000	838.043	6.103.065	68.914
19 " '22	327.572	84.653	480.000	812.355	6.168.556	560.420
11 " '22	327.028	84.653	480.000	592.695	6.303.569	362.119
2 Juni '21	335.035	84.653	480.000	780.088	6.160.552	363.813
3 Juni '20	358.349	84.653	480.000	775.143	5.105.552	1.456.941

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.**FEDERAL RESERVE BANKS.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenl.		
17 Mei '22	3.005.143	2.205.821	—	125.982	2.146.656
10 " '22	3.005.294	2.233.155	—	124.523	2.159.186
3 " '22	2.994.776	2.227.134	—	124.041	2.173.436
26 Apr. '22	2.995.202	2.214.590	—	129.637	2.157.568
18 Mei '21	2.378.906	1.599.410	—	170.228	2.767.415
21 Mei '20	1.939.717	1.257.312	112.781	139.821	3.085.202

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
17 Mei '22	565.819	1.886.045	104.656	77,6	***
10 " '22	580.103	1.889.212	104.608	77,3	***
3 " '22	616.654	1.892.332	104.531	76,7	***
26 Apr. '22	582.615	1.833.230	104.311	78,3	***
18 Mei '21	1.924.220	1.716.642	102.116	56,8	70,4
21 Mei '20	2.917.754	2.539.855	93.786	42,7	47,1

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.**PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
10 Mei '22	799	10.875.921	1.390.211	14.252.243	3.242.545
3 " '22	800	10.867.203	1.353.418	14.154.827	3.197.954
29 Apr. '22	801	10.846.109	1.325.346	14.067.757	3.183.745
19 " '22	801	10.845.859	1.343.583	14.044.843	3.172.586
11 Mei '21	821	12.195.996	1.257.684	13.367.607	2.947.242
14 Mei '20	811	17.086.959	1.422.907	14.262.302	2.649.005

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 2 Juni 1922.

Een korte week, als de thans achter ons liggende, met het vooruitzicht op twee, voor de meeste beursplaatsen zelfs drie vacantedagen, is uit den aard der zaak niet geschikt tot het provooceren van groote koensfluctuaties of tot het aangaan van groote engagementen, tenzij zeer bijzondere omstandigheden hiertoe aanleiding geven. Dit nu is dezen keer niet het geval geweest. Wel viel er een zekere deining te constateeren, vooral op de Deutsche beurzen, die zeer nauw verband hield met de berichten omtrent de financieele onderhandelingen te Parijs, doch ook deze heeft geen omvangrijke proporties aangenomen. In het algemeen kan wel worden geconstateerd, dat, nu de vooruitzichten op het totstandkomen van een internationale regeling omtrent de Deutsche schulden allengs gunstiger beginnen te worden, in Duitschland toch nog de zucht tot realisatie van fondsen den boventoon voert. Dit behoeft dan ook geenelei verwondering te wekken en het zou zeer zeker niet juist zijn, hiervan conclusies omtrent een algemeen pessimistische opvatting te verbinden. Doch waar het nu eenmaal een feit is, dat tal van Deutsche fondsen aanmerkelijk in koers zijn gestegen, juist in verband met de Markendaling, die nu reeds jaren lang plaats vindt, spreekt het eigenlijk vanzelf, dat het omgekeerde het geval is, nu er werkelijk vooruitzicht bestaat op een kleine verheffing van het niveau van het eigen betaalmiddel. Toch zijn de variaties nog zeer beperkt gebleven, vooral omdat men zich nog geen goede voorstelling kan maken van het verloop eener eventueele financieele transactie. Voorloopig is het dan ook meer tendens dan feitelijkheid, die op het peil der markten invloed heeft uitgeoefend. De beurs verdisconteert ook hier de mogelijkheden reeds lang tevoren en zij heeft in de niet onbevredigende rapporten uit Parijs aanleiding gevonden haar houding eenigszins te wijzigen, zoodat zij de buitenlandsche deviezenkoersen en de prijzen van de Deutsche fondsen beide iets lager heeft gesteld. Dit wil dan tevens zeggen, dat, uit het oogpunt van het algemeen belang voor het Deutsche economisch leven men meer optimistisch gestemd is. De meeste waarden toch zijn in den laatsten tijd uitsluitend „valuta"-fondsen geworden, waarvan de koers ook vaak in verhouding werd gebracht tot de mogelijk nog verdere depreciatie van het betaalmiddel en dus tot de verarming van Duitschland. Een wijziging in het koersverloop, zooals thans plaats vindt, zou eender mogen duiden op een gezonder basis.

Te Londen is de omvang van zaken zeer beperkt gebleven. Engelsche staatsfondsen waren over het algemeen vrij dusteloos en bleven doorgaans tot lagere prijzen aangeboden. Daarentegen waren in de buitenlandsche afdelingen Fransche Renten eerder vast gestemd; ook voor de overige Fransche waarden, zooals spoorweg-aandelen, ontwikkelde zich goede vraag. Ook dit moet in rechtstreeksch verband worden gebracht met de thans plaats vindende onderhandelingen te Parijs. Men ontveinst zich niet, dat het eventueel totstandkomen van een internationale Deutsche leening niet alleen Frankrijk contant geld zou bezorgen, waaraan het zoo groote behoefte heeft, maar dat tevens de „conditio sine qua non" hoogstwaarschijnlijk wel zal worden de vermindering van de al te scherpe eischen, die de Fransche Republiek tot nu toe heeft gesteld ten aanzien van de betalingsvoorwaarden, de bezetting van het Rijnland, enz. Men ziet in Engeland de mogelijkheid van een meer gematigde Fransche politiek, waarvan dan tevens het gevolg zou kunnen zijn een minder scherp antagonisme tusschen Engeland en Frankrijk, als thans op de verschillende conferenties wel eens is geopenbaard.

Oliewaarden bleven bij voortduring mat gestemd, vooral omdat men in onzekerheid verkeerde aangaande het te declareeren dividend op aandelen Shell. De grondtoon van de markt schijnt echter wel iets beter te zijn geworden; de uitgifte althans van 5½ pCt. Obligaties Britsch-Guyana is volkomen geslaagd, zoodat de inschrijvingslijsten zeer kort na de openstelling gesloten moesten worden.

Te Parijs is eveneens een optimistische stemming overheerschend geweest, ook hier echter met uitzondering van petroleumwaarden, om dezelfde redenen als hierboven voor Londen is gereleveerd. Voor het overige was de markt echter kalm, met een neiging tot afwachten.

Wallstreet echter is bij voortduring gedeceideerd vast geweest. Zelfs petroleumwaarden hebben hierop geen uitzondering gemaakt. Het is in den laatsten tijd trouwens opmerkelijk, hoe vast gestemd b.v. aandelen Koninklijke Petroleum Mij. te New York zijn, ook indien de berichten omtrent het fonds niet steeds aanleiding hiertoe geven. Doch de markt voor dit fonds te New York is betrekkelijk

beperkt, terwijl van de noteering in Wallstreet toch een groote invloed op de overige beurzen uitgaat, zoodat sommige belangen deze markt vaak als tegenwicht tegen ongunstige berichten kunnen aanwenden. Spoorwegwaarden bleven nog steeds gezocht, hoewel niet in gelijke mate als de vorige week. De omzetting bereikten als regel een aantal van ver boven het miljoen shares.

Te onzent was de beleggingsmarkt vast gestemd. De obligaties der Staatsleening 1922 A, die gedurende eenige weken aangeboden waren in verband met geruchten omtrent de spoedige doorvoering van een nieuwe tranche, werden gedurende de berichtperiode weder gevraagd, nu de nieuwe emissie nog niet zoo imminent blijkt te zijn. Ook voor obligaties van gemeenten en provincies ontwikkelde zich goede belangstelling, hoewel de noteeringen van de achter ons liggende dagen hiervoor geen enkele maatstaf kunnen vormen. Ten gevolge van eenige technische wijzigingen toch in den handel in deze fondsen ter beurze van Amsterdam, werden verschillende soorten buiten verhouding tot de vraag hoog genoteerd; ook zou het voorkomen van twee noteeringen in de officieele prijscourant de meening kunnen wekken, dat de handel in deze afdeling plotseling zooveel levendiger is geworden. Het is te verwachten, dat binnen enkele dagen de normale verhoudingen weer zullen zijn teruggekeerd.

	29 Mei	31 Mei	2 Juni	Rijzing of daling.
5 0/0 Ned. W. Sch. 1918	89 ¹⁵ / ₁₆	90	90	+ 1/16
4 1/2 0/0 " " " 1916	87 ⁷ / ₈	88 ⁷ / ₈	88 ⁷ / ₈	+ 9/16
4 0/0 " " " 1916	80 ¹ / ₂	80 ⁵ / ₈	80 ⁵ / ₈	+ 1/8
3 1/2 0/0 " " "	73 ¹ / ₄	73 ⁵ / ₈	73 ⁵ / ₈	+ 3/8
3 0/0 " " "	64 ³ / ₄	64 ¹ / ₄	63 ³ / ₄	- 1
2 1/2 0/0 Cert. N. W. S.	54 ³ / ₄	54 ¹ / ₂	54	- 3/4
5 0/0 Oost-Indië 1915	91 ¹ / ₄	91 ³ / ₄	91 ¹ / ₄	
6 0/0 " 1919	96 ¹⁵ / ₁₆	96 ¹ / ₂	96 ¹ / ₂	+ 3/16
4 0/0 Oostenr. Kronenrente	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	
5 0/0 Rusland 1906	7 ¹ / ₄	7 ¹ / ₄	7	- 1/4
4 0/0 Rusl. bij Hope & Co.	7 ¹ / ₄	7 ¹ / ₄	6 ⁹ / ₁₆	- 11/16
4 1/2 0/0 China Goud 1898 ..	72 ¹ / ₈	72	71 ¹⁵ / ₁₆	- 5/16
4 0/0 Japan 1899	65 ¹ / ₁₆	65 ¹ / ₁₆	65 ¹ / ₁₆	
4 0/0 Argentinië Buitenl..	66 ¹ / ₈	66 ¹ / ₈	66 ¹ / ₈	
5 0/0 Brazilië 1895	56 ³ / ₄	57 ⁹ / ₁₆	58 ⁷ / ₈	+ 2 1/8
7 0/0 Staatsspoor	103 ¹⁵ / ₁₆	104	103 ³ / ₄	- 3/16
7 0/0 Amsterdam	104	104	103 ³ / ₄	- 3/8

De aandelenmarkt heeft geen groote belangstelling getrokken. Zelfs nadat het slot-dividend op aandelen Koninklijke Petroleum Mij. gedeclareerd was (16 pCt., dus in totaal 31 pCt. tegen 40 pCt. in totaal v.j.) ontwikkelde zich geen groote animo, noch in de ééne, noch in de andere richting. Ter beurze vond men het dividend als zoodanig vrij teleurstellend, doch men apprecieerde aan den anderen kant, dat de Mij. geen gebruik heeft gemaakt van haar recht tot betaling van dit dividend in aandelen. De noteering wijzigde zich bijna niet. Ook voor de overige petroleumwaarden was de handel gering en de koersfluctuatie evenredig klein.

Daarentegen ontstond groote vraag naar suikerwaarden in verband met de verhooging van de verkooplimate door de V. J. S. P. Naar het schijnt is er gedurende de vorige week een iets grootere vraag ontstaan; kleinere partijen zijn grif afgedaan voor f 12,— per picol. De hoogste prijzen konden echter niet geheel gehandhaafd blijven.

Een iets rustiger houding dan enkele dagen geleden hebben aandelen Jurgens aan den dag gelegd. Op het oogenblik, dat dit overzicht wordt samengesteld, is het resultaat der emissie van 6 pCt. Obligaties nog niet bekend, doch algemeen neemt men aan, dat althans dit benooidigde geld door de Venootschap wel zal zijn verkregen. De overige industriele aandelen waren eerder iets in reactie.

	29 Mei	31 Mei	2 Juni	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	130	129 ¹ / ₄	130	
Koloniale Bank	115 ¹ / ₈	116 ¹ / ₈	116	+ 1/8
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	122 ¹ / ₄	122 ³ / ₄	124 ⁷ / ₈	+ 2 ⁵ / ₈
-Rotterd. Bankvereniging..	90 ¹ / ₈	90 ¹ / ₈	88 ³ / ₄	- 1 ⁹ / ₈
Amst. Superfosfaatfabriek .	37 ³ / ₄	37 ³ / ₄	37	- 3/4
Van Berkel's Patent	30	30 ¹ / ₂	30 ¹ / ₂	+ 1/2
Insulinde Oliefabriek	3 ¹⁵ / ₁₆	3 ³ / ₄	4	+ 3/16
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand	65	61 ³ / ₄	61 ¹ / ₂	- 3 ¹ / ₂
Hollandia Melkproducten ..	129 ³ / ₄	129 ³ / ₄	129 ³ / ₄	
Philips' Gloeilampenfabriek	250	250	241	- 9
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Vereenigde Blikfabrieken ..	70 ¹ / ₄	71	71 ¹ / ₈	+ 7/8
Compania Mercantil Argent.	41	38 ³ / ₄	37 ³ / ₄	- 3 ¹ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	153 ³ / ₈	153 ³ / ₈	154 ³ / ₄	+ 1
Handelsver. Amsterdam ...	365 ¹ / ₈	366 ¹ / ₂	372	+ 6 ¹ / ₂
Holl. Transatl. Handelsver.	18	18	18	
Linde Teves & Stokvis	71 ¹ / ₂	71 ¹ / ₈	72	+ 1/8

	29 Mei	31 Mei	2 Juni	Rijzing of daling.
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	$\frac{3}{16}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	— $\frac{1}{16}$
Tels & Co's Handel-Mij.	$23\frac{1}{8}$	$23\frac{1}{2}$	$23\frac{1}{2}$	
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	$134\frac{7}{8}$	132	136	+ $\frac{1}{8}$
Kon. Petroleum-Mij.	$488\frac{1}{4}$	$482\frac{3}{4}$	478	— $10\frac{1}{4}$
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	27	27	27	
Steaua Romana Petroleum				
Mij. . . Afgest. Aand.	$39\frac{1}{4}$	$39\frac{1}{4}$	$39\frac{1}{4}$	
Amsterdam-Rubber-Mij.	70	71	70	
Nederl.-Rubber-Mij.	45	$45\frac{1}{2}$	45	
Oost-Java-Rubber-Mij.	133	134	131	— 2
Deli-Batavia.	$244\frac{1}{2}$	243	248	+ $3\frac{1}{2}$
Deli-Maatschappij	210	$204\frac{1}{2}$	$209\frac{1}{2}$	— $\frac{1}{2}$
Senembah-Maatschappij.	330	323	$328\frac{1}{2}$	— $1\frac{1}{2}$

De rubbermarkt heeft een uitenmate kalm verloop gehad. Afgezien van enkele minder courante soorten in deze afdeling, hebben de betrokken aandelen vrijwel geen enkele variatie aangetoond. Dit hangt ten nauwste samen met de stabiliteit van den prijs van het ruwe product op de wereldmarkt. Ook de discussies omtrent al- of niet-beperking van den aanplant hebben hier eenigen invloed uitgeoefend. In den aanvang stonden voor- en tegenstanders vrijwel gelijkwaardig tegenover elkander, hoewel in groote trekken de Engelsche planters steeds ten gunste van het beperkingsvoorstel hebben gepleit en de Nederlandsche daartegen. In de laatste tijden, toen er geen verbetering van betekenis op de rubbermarkt viel waar te nemen, zijn de verhoudingen echter wel iets gewijzigd, zoodat er thans eender van een meerderheid van voorstanders gesproken zou kunnen worden. Daar echter nog in geenen deele vast staat, welke richting de onderhandelingen met het Indische Gouvernement zullen inslaan, valt een zekere tendens van afwachten op de aandelenmarkt als vanzelf terug.

Tabakken bleven weinig gevraagd. Zelfs na de jongste heftige reactie kon derhalve geen verbetering van betekenis naar voren komen.

Ook de scheepvaartafdeling bleef loom. De omzetten waren uiterst gering, doch over het algemeen overheerschte het aanbod nog de vraag.

	29 Mei	31 Mei	2 Juni	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	131	132	$130\frac{1}{2}$	— $\frac{1}{2}$
" " "gem.eig.	114	113	114	
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	70	70	70	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	16	$15\frac{1}{4}$	19	+ 3
Java-China-Japan-Lijn	$83\frac{1}{2}$	81	81	— $2\frac{1}{2}$
Kon. Hollandsche Lloyd	$13\frac{1}{4}$	$13\frac{1}{4}$	$13\frac{1}{8}$	— $\frac{1}{8}$
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	$59\frac{1}{2}$	$59\frac{1}{2}$	$59\frac{1}{2}$	
Koninkl.-Paketaart-Mij.	$86\frac{1}{2}$	$83\frac{3}{4}$	85	— $1\frac{1}{2}$
Maatschappij Zeevaart	$59\frac{3}{4}$	$59\frac{1}{4}$	62	+ $2\frac{1}{4}$
Nederl. Scheepvaart-Unie	$100\frac{1}{4}$	$98\frac{1}{4}$	$101\frac{1}{4}$	+ 1
Nievelt Goudriaan	121	120	120	— 1
Rotterdamsche Lloyd	122	122	124	+ 2
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	65	65	65	
" " "„Nederland”	$142\frac{3}{4}$	141	140	— $2\frac{3}{4}$
" " "„Noordzee”	$26\frac{1}{4}$	$26\frac{1}{4}$	$26\frac{1}{4}$	
" " "„Oostzee”	60	60	60	

Alleen de Amerikaansche afdeling was doorgaans vast; de lichtere soorten bleven op onze markt gevraagd.

	29 Mei	31 Mei	2 Juni	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	165	165	165	
Anacosta Copper	113	$114\frac{7}{8}$	116	+ 3
Un. States Steel Corp.	$104\frac{3}{8}$	$104\frac{1}{4}$	$104\frac{5}{8}$	+ $\frac{1}{4}$
Atchison Topeka	$106\frac{1}{4}$	$106\frac{1}{4}$	$106\frac{1}{4}$	
Southern Pacific	$96\frac{1}{2}$	$96\frac{1}{2}$	$96\frac{1}{2}$	
Union Pacific	145	147	147	+ 2
Int. Merc. Marine orig. Com.	$24\frac{3}{8}$	25	$25\frac{1}{4}$	+ $\frac{7}{8}$
" " " " " prefs.	$85\frac{1}{2}$	$85\frac{1}{2}$	$86\frac{1}{2}$	+ 1

De ruimte op de geldmarkt is, hoewel nog vrij groot, toch iets ingekrompen; prolongatie monteerte tot $3\frac{3}{4}$ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

7 Juni 1922.

In de ontwikkeling der factoren, welke den loop der graanprijzen beheerschen, is gedurende de afgelopen week weinig verandering ingetreden. Oogstberichten blijven vrijwel overal onveranderd gunstig. In Europa heeft het warme weder veel goed gedaan aan het te velde staande graan. Ook uit Duitschland wordt nu bericht, dat door het fraaie zeer warme weder de achterstand geheel is ingehaald. Slechts begint men in verschillende gedeelten van Europa te vree-

zen voor naadeelige gevolgen van het uitblijven van regen.

Uit Noord-Amerika blijven de berichten gunstig, zoowel wat de wintertarwe als wat de vooruitzichten omtrent de zomertarwe aangaat. Het schijnt wel vast te staan, dat sedert het laatste maandrapport van het Departement van Landbouw de stand der wintertarwe vinder verbeterd is, hetgeen voor de maand Mei eene uitzondering mag worden genoemd. Volgens verschillende betrouwbare particuliere ramingen mag een oogst van omstreeks 610 miljoen bushels wintertarwe worden verwacht, terwijl op 1 Mei het Departement van Landbouw niet hooger kwam dan 584 miljoen bushels. De op den nieuwen oogst gebaseerde prijzen voor Juli- en Septembertarwe te Chicago zijn dan ook in de afgelopen week vinder gedaald. Voor Juli bedroeg de prijsdaling van Zaterdag 27 Mei tot eene week later $8\frac{7}{8}$ dollarcent per 60 lbs., voor den Septembertermijn $5\frac{3}{4}$ dollarcent. Ook Meitarwe kon zich niet handhaven en verloor de laatste dagen der maand nog $8\frac{1}{2}$ cent in vergelijking met den prijs van 27 Mei. Na het eindigen der pogingen tot een Mei-cornet is deze verdere daling zeker veroorzaakt door de groote aanvoeren, die zelfs hebben teweeggebracht, dat de zichtbare tarwevoorraad in de Vereenigde Staten deze week is vermeerderd in plaats van afgenomen, zooals in dit jaargetijde anders regel is. Ook in Canada komt nog telkens veel tarwe ter markt en het aanbod uit dat land is dringend. Bij dit alles komt, dat de tarweverschepingen zoowel van Noord-Amerika als van Argentinië groot waren en het behoeft dus geen verwondering te baren, dat in de invoerlanden, nu de laatste weken de Statistische positie van tarwe een geheel ander aanzien heeft gekregen, de kooplust niet groot was. Wel kocht Portugal in het begin der week drie ladingen La Platatarwe, zette ook Duitschland aanvankelijk zijne inkoop van die tarwesoor voort ter verlading in Juni, doch overigens toonde Engeland uiterst weinig belangstelling, nam Italië slechts eene enkele lading op en kocht Frankrijk zeer weinig. Zaken in Noord-Amerikaansche tarwe van den nieuwen oogst waren zeer klein. Slechts rogge wordt geregeld door de Duitse regering gekocht, evenals door verschillende Noordsche landen. De verschepingen van dit broodgraan uit Noord-Amerika waren in de afgelopen week zeer groot en zullen dit waarschijnlijk nog wel eenigen tijd blijven, daar vooral Duitschland reeds geruimen tijd veel rogge heeft gekocht. Ook in Argentinië was de tarwemarkt op de meeste dagen der week flauw met lagere prijzen. Wel herstelde zich de markt plotseling op den 31sten Mei, doch daarna daalden de prijzen aan de termijnmarkten weder tot 50 a 60 centavos beneden den 27sten Mei.

Mais was evenmin levendig. Vooral in La Plata was waren de zaken van zeer weinig betekenis. Nu en dan bestond eenige dekkingsvraag voor Mei/Juni en latere afdeling, doch voor spoedige La Plata was bestond uiterst weinig belangstelling, ook in België, dat zijne maisbehoefte toch nog steeds in Argentinië dekt, bijna geheel zonder Noord-Amerikaansche mais te koopen. Ondanks de geringe Europeesche vraag bleef de maismarkt in Argentinië vrijwel geheel onveranderd standhouden. Prijsdaling werd tegengehouden door het voor de kwaliteit der mais ongunstige weder. Toch waren de verschepingen groot, hetgeen heeft medegewerkt tot de prijsdaling voor mais te Chicago. Verder was beter weder voor de nieuwe mais in de Vereenigde Staten, alsmede vooral ook de flauwe tarwemarkt daarvan de oorzaak. Mais te Chicago daalde in den loop der week $2\frac{7}{8}$ dollarcent per 56 lbs. In Europa toonde slechts Duitschland goeden kooplust en in den loop der week kwamen daarheen zeer belangrijke omzetten van Noord-Amerika tot stand.

Gerst was weder stil, doch voor haver bleef de vraag in verschillende landen vrij goed met aanvankelijk weinig prijsverandering. In de laatste dagen der week kwam daarin echter in Noord-Amerika verandering en op 5 Juni sloot Juli-haver te Chicago $1\frac{3}{8}$ dollarcent per 32 lbs. lager dan eene week tevoren.

Lijnzaad daalde in Argentinië verder, vertoonde echter neiging tot herstel, dat ten slotte uitbleef. De verschepingen van lijnzaad waren groot, vooral naar Noord-Amerika, waarheen van Argentinië niet minder dan 16.000 ton werden afgeladen. Het op 400.000 ton berekende nog aanwezige Argentijnsche uitvoeroverschot wordt als ruim beschouwd, terwijl tevens Britsch-Indië flink verscheept en in Noord-Amerika eene vermeerdering in den uitzaaï wordt verwacht. De positie van lijnzaad wordt vooral door Noord-Amerika beïnvloed. De loop der prijzen zal in hooge mate afhangen van de hoeveelheden, die dit land verder zal betrekken, zoowel als van zijn kooplust voor Europeesche lijnolie. In Europa zelf bleef de vraag voor lijnzaad deze week teleurstellend.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Juli	Mais Juli	Lijnzaad Juli
3 Juni '22	114 ⁷ / ₈	60 ³ / ₄	37 ¹ / ₄	12,65	7,55	20,35
27 Mei '22	122 ⁵ / ₈	63 ¹ / ₈	38 ¹ / ₈	13,30 ¹)	7,55	20,60 ¹)
3 Juni '21	137	65 ⁵ / ₈	41 ¹ / ₈	18,10	8,35	17,15
3 Juni '20	294	173 ¹ / ₈	93 ¹ / ₂	21,50 ¹)	10,20 ¹)	27,45 ¹)
3 Juni '19	246	171	68 ⁵ / ₈	11,45	5,55	29,—
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₈	9,40	5,38	13,70

1) Juni.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	6 Juni 1922	29 Mei 1922	6 Juni 1921
Tarwe* 1)	14,—	14,58	22,—
Rogge (No. 2 Western) 1)	13,—	13,25	21,50
Mais (La Plata) 2)	195,—	200,—	252,—
Gerst (48 lb. malting) . . . 2)	224,—	224,—	260,—
Haver (38 lb. white cl.) . . . 1)	11,50	11,70	13,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) 1)	16,40	16,85	14,20
Lijnzaad (La Plata) 3)	432,—	430,—	410,—

1) p. 100 K.G. 2) p. 2000 K.G. 3) per 1960 K.G. *) Nr. 2 *Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	29 Mei/3 Juni 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	29 Mei/3 Juni 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	1922	1921
Tarwe	11.335	400.236	419.463	—	26.216	8.629	426.452	428.092
Rogge	3.495	35.081	53.886	—	—	—	35.081	53.886
Boekweit	269	8.748	3.500	—	—	500	8.748	4.000
Mais	12.682	453.853	363.679	34	53.704	32.717	507.557	396.396
Gerst	4.467	53.617	105.752	—	2.505	4.088	56.122	109.840
Haver	9.340	43.400	13.280	—	50	430	43.450	13.710
Lijnzaad	—	71.772	66.799	—	49.968	44.453	121.740	111.252
Lijnkoek	1.297	34.143	57.951	—	1.547	12.276	35.690	70.227
Tarwemeel	484	24.139	14.275	—	3.743	1.070	27.882	15.345
Andere meelsoorten	20	4.639	17.321	30	1.740	1.247	6.379	18.568

Nederland. Ook deze week werd in Nederland slechts weinig tarwe gekocht. De enkele gegadigden beperkten zich tot dekking hunner onmiddellijke behoefte uit aangekomen of spoedig te verwachten partijen. In rogge werden nu en dan stoomende partijen aangekocht, vooral ter overlading naar de Oostzeehavens der Randstaten. Mais vond ook deze week weder moeilijk plaatsing, ondanks de prijsverlaging. La Platamaïs in spoedige posities wordt uiterst weinig gevraagd, op aflading kwamen aanvankelijk tot langzaam dalende prijzen eenige zaken tot stand, waaronder verschillende dekkingsinkopen. Het standhouden der prijzen werkte echter verderen omzet tegen. De aanvoeren van Noord-Amerikaansche maïs zijn niet groot, doch verbetering der vraag heeft dat niet ten gevolge. Importzakken komen slechts schoonvoetend tot stand. Voor haver was de stemming in het begin der week goed, doch de aanvoeren van Canadeesche soorten overtreffen de laatste dagen de vraag. In Noord-Amerikaansche Clipped haver zijn de voorraden vrijwel opgeruimd en tot de verlaagde prijzen kwamen daarin de laatste dagen nu en dan zaken tot stand. Lijnzaad is stil met zeer kleinen omzet.

SUIKER.

De afgelopen week kenmerkte zich door eene zeer vaste stemming op alle suikermarkten.

In New York, waar de beurs de eerste werkdagen der week gesloten was, opende de markt direct vaster en noteerden Spot Centrifugals 4,29 c. Ook voor termijnsuiker waren de noteringen hooger, doch brokkelden die voor nabije levering ten slotte iets af, zoodat zij aan het einde der verslagweek de volgende cijfers toonen: Juli 2,71 c., September 2,92 c., December 2,99 c., Maart 2,98 c. Er kwamen in Cubasuiker weder flinke afdoeningen tot stand, omvatende ruim 50.000 tons Juni en Juli verschepping oplopend van 2⁵/₈ c. e. & f. voor Juni tot 2³/₄ c. voor Juli, terwijl een 9000 tons Porto Rico en Philippijnsche Junisuiker tot 4¹/₄ c. c.i.f. werden verhandeld.

Cuba statistiek:

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Ontv. per week tot 27 Mei	80.253	90.472	76.110
Totaal 1 Dec.—27 Mei	6.786.812	2.635.736	2.977.540
Werkende fabrieken	51	139	66
Exp. der week tot 27 Mei	97.505	51.604	83.723
Totaal exp. 1 Jan.—27 Mei	1.812.939	1.312.803	2.318.954
Totale voorraad 27 Mei . . .	1.085.396	1.347.754	661.762
Weekexport oude oogst 12.202 tons. Voorraad 41.976 tons.			

Op Java bleef de markt zeer vast wegens aanhoudende vraag van Europa, in verband met de verhoogde Amerikaansche noteringen, en toen ook Britsch-Indië meer interesse toonde, was op enkele dagen de markt zelfs opgewonden te noemen. De prijzen voor Superieur uit de tweede hand liepen op tot f 12¹/₂ e.k., waantoe ook de Trust het

een en ander atdeed, terwijl voor No. 16/20 en Muscovados enkele afdoeningen tot de oude prijzen van f 10,— en f 9¹/₂ tot stand kwamen. Thans echter is de markt weer kalmer, en is de nominale notering voor Superieur f 12¹/₂. Het rendement van 27 Java-fabrieken op 15 Mei bedroeg 3 pCt. meer dan op denzelfden datum van het vorige jaar.

Ook hier te lande liepen prijzen verder op wegens de aanhoudende vraag. Aan het einde der week brokkelden de prijzen een weinig af, en sloot de markt op f 25¹/₄ voor Juni, f 24¹/₄ voor Augustus en f 22¹/₄ voor November levering.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	3 Juni '22	27 Mei '22	20 Mei '22	3 Juni '21	4 Juni '20
New York voor Middling . .	21,15 c	21,50 c	21,60 c	12,95 c	40,— c
New Orleans voor Middling	20,50 c ¹)	20,50 c	20,— c	11,75 c ¹)	41,— c
Liverpool voor Fy Middling	12,18 d ¹)	11,84 d	12,13 d	8,12 d	29,05 d

1) 2 Juni.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen)

	1 Aug. '21 tot 2 Juni '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	4119	4618	4113
„ Atlant. Havens	1640	1463	2953
Uitvoer naar Gr. Britannië	1531	1523	2927
„ „ t Vasteland.	3740	3047	3061
„ „ Japan etc..			
Voorraden in duizendtallen	2 Juni '22	3 Juni '21	4 Juni '20
Amerik. havens	857	1616	1020
Binnenland	696	1391	997
New York	217	141	42
New Orleans	176	456	325
Liverpool	863	1010	1150

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 31 Mei 1922.

In het begin van de week waren prijzen van Amerikaansche katoen wat lager, ten gevolge van betere oogstberichten, maar sedert is de markt weer wat vaster, daar men over het algemeen geen grooten oogst verwacht en de markt daardoor wat zenuwachtiger is gestemd. Het eerste bureau-

bericht wordt op 2 Juni a.s. gepubliceerd en zal wel wat meer licht brengen over de oogstvooruitzichten. De laatste berichten van Alexandrië zijn niet zeer bemoedigend en prijzen van Egyptische katoen zijn weer 25 punten hooger. De statistische positie, zoowel van Amerikaansche als Egyptische katoen is sterk en indien de oogstvooruitzichten niet zeer veel verbeteren, zal men wel geen lagere prijzen kunnen verwachten.

Over de garenmarkt valt niet veel nieuws te vermelden. De vraag, zoowel voor binnenlandsch gebruik als voor export, is bepaald minder, maar de positie der Spinners is door de orders der laatste weken veel beter geworden, zoodat zij nu trachten hun marge te verbeteren en ook niet meer geneigd zijn lagere biedingen aan te nemen. Daar zoowel Liverpool als Manchester de volgende week vrijwel geheel gesloten zullen zijn, heeft dit thans reeds invloed op de markt en gaat er over het algemeen minder om.

De doekmarkt is deze week bepaald kalmer en er zijn niet veel orders tot stand gekomen, terwijl prijzen zeer vast blijven. Wel zijn er aanvragen aan de markt, doch de overzeesche koopers willen over het algemeen hunne biedingen niet verhoogen en zijn bovendien zeer voorzichtig in hunne operaties. Van Indië zijn er minder aanvragen aan de markt, speciaal van Calcutta, waar men voorloopig voldoende voorzien schijnt te zijn en geen neiging toont om de hoogere prijzen te betalen. Van China zijn de berichten iets beter en zijn er wel enkele orders tot stand gekomen. Ook van de andere markten zijn verschillende aanvragen aan de markt, doch over het algemeen zijn deze niet van grooten omvang en verwacht men geen opleving in zaken, voordat de a.s. Pinkstenvacantie is afgelopen.

	24 Mei	31 Mei	Oost. koersen:	23 Mei	30 Mei
Liverpoolnoteringen.			T.T. op Indië	1/3 1/4	1/3 3/8
F.G.F. Sakellariis	18,75	19,25	T.T. op Hongkong	2/7 3/4	2/7 1/4
G.F. No. 1 Oomra	8,35	8,35	T.T. op Shanghai	3/7 3/4	3/7 1/4

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
3 Juni 1922	1.636.000	15.650	2.796.000	18.700	7 17/32
27 Mei 1922	1.652.000	15.650	2.778.000	18.600	7 17/32
20 .. 1922	1.660.000	15.525	2.822.000	18.700	7 9/16
3 Juni 1921	796.000	10.625	3.004.000	12.100	8 3/8

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
3 Juni 1922....	22.000	3.563.000	111.000	7.942.000
3 Juni 1921....	94.000	2.964.000	172.000	9.877.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Juni 1922, in duizenden balen.

	1922	1921	1920	1919	1918
Voorraad in Europa ..	2.596	1.858	2.102	1.485	2.082
Stoomend					
Brazilië ..	381	710	451	1.723	151
Oost-Indië ..	14	7	—	149	?
Ver. Staten	—	—	—	—	—
	2.991	2.575	2.553	3.357	2.233
Voorraad Ver. Staten	1.149	2.037	1.494	1.010	1.827
Stoomend					
naar Brazilië ..	348	215	617	379	1.103
naar Oost-Indië ..	?	?	?	?	?
Ver. Staten)					
	4.488	4.827	4.664	4.746	5.163
Voorraad in Rio	1.640	775	383	645	810
" Santos ..	2.755	2.933	1.919	5.602	5.767
" Bahia ..	19	40	22	27	89
Totaal	8.902	8.575	6.988	11.020	11.829
Op 1 Mei	8.837	8.580	7.581	11.209	11.751
	1921	1920	1919	1918	1917
Op 1 Juli	8.700	6.750	10.336	11.702	7.778

JAVA THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 29 April 1922	61.330
Sedert aangevoerd	17.155
	<u>78.485</u>
Sedert afgeleverd	24.347
Voorraad heden	<u>54.138</u>
Waarvan in de eerste hand	18.599

Amsterdam, 31 Mei 1922.

COPRA.

De markt was vooral tegen het slot van de week wat beter gestemd, en er was bepaald betere consumptievraag.

Java f.m.s stoomend	f 28,62 1/2
" " Mei/Juli	" 28,75

RUBBER.

Over het algemeen ontwikkelde zich in de afgelopen week meer vraag, waardoor de prijzen iets opliepen. Het slot is echter wederom iets flauwer. De omzet was vrij aanzienlijk. De slotnoteringen op de termijnmarkt zijn:

einde voorafgaande week:

Prima Crêpe Juni	40 1/2	"	39 1/2	"
" " Juli/Sept.	41	"	40	"
" " Oct./Dec.	42 1/2	"	41	"
Smoked Sheets Juni	40 1/2	"	40	"
" " Juli/Sept.	41	"	40	"
" " Oct./Dec.	43 1/2	"	41 1/2	"

6 Juni 1922.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden. De vaste stemming voor La Plata huiden blijft voortduren. Noord-Amerika heeft het monopolie voor Frigonificos en neemt geregeld alle aan de markt komende huiden op, slechts enkele duizend huiden der ruim 50.000, deze week afgedaan, waren voor Duitsland en Denemarken bestemd.

De Liebiginschrijving had tot resultaat, dat van de 8000 Colonhuiden 1400 stuks werden afgedaan op basis van 9 1/2 d. landed weight en later het restant a 9 3/8 d. De 2100 Koehuiden werden bij inschrijving tot geheimen prijs afgedaan.

Vender verkocht de Liebig Mij. 1500 Fray Bentos, slachting eerste helft April en 7130 Fray Bentos, tweede helft April tot 9 1/2 d. Van Saladeros werden ca. 6000 huiden afgedaan tot vaste prijzen. Tweedehandsch bezitters te Liverpool in Saladeros melden beduidende verkoopen voor Engeland.

Droge La Plata huiden met veel vraag. Van Noord-Amerika wordt eene beduidende verhooging van Columbia en Centraal-Amerika huiden gemeld, het is vooral Duitsland, dat belangrijke orders geeft, zoowel voor de goede als voor de inferieure soorten.

Te Rotterdam zijn aangevoerd 1000 Rio Grande Saladeros Magelhaes Bage huiden, zeer mooie waar, onversneden 35 pCt. beleerd, 50 pCt. middelmatig beleerd, 15 pCt. vlak, uitmuntende conditie kort- en halfhaar.

Javamarkt. In de afgelopen week werden meerdere zaken afgesloten voor runderhuiden, buffels trekken alleen de aandacht voor prima twaar en de zwaardere soorten. Op levering worden aangeboden de merken F E of M N C, A tot 120 cts., P A tot 109 cts., B tot 104 cts., P B tot 87 1/2 cts., af boord Rotterdam.

Inlandsche huiden. In tegenstelling met de Duitse veilingen, die alle een niet onbelangrijke verhooging brachten, verliep de Parijsche veiling zeer flauw en voor enkele soorten 10 tot 12 pCt. lager. Voor Hollandsche huiden is de stemming zeer kalm. Voor kalfsvellen geen nieuwe gezichtspunten.

Looistoffen: Mimosa minimaal. Quebracho: goede merken stoomend, zoowel als op levering tot f 24,5, verladingsgewicht, aangeboden.

Rotterdam, 3 Juni 1922.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
3 Juni 1922..	nom.	63.5/-	154.17/6	24.17/6	28.2/6
29 Mei 1922..	nom.	62.7/6	151.2/6	25.-/-	28.2/6
22 „ 1922..	nom.	62.-/-	150.12/6	24.17/6	27.5/-
15 „ 1922..	nom.	60.7/6	149.7/6	24.-/-	27.-/-
6 Juni 1921..	nom.	72.17/6	168.7/6	22.7/6	26.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petro- grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
29 Mei-3 Juni '22	—	—	13 c. ²	4/-	27/6	27/6
22-27 Mei 1922	—	—	14 c. ²	4/3	28/9	28/9
30 Mei-4 Juni '21	—	—	6/3	6/3	54/6	54/6
31 Mei-5 Juni '20	—	—	—	10/6	—	112/6 ¹
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genua	Port Said	La Plata Rioter	Rotter- dam	Gothen- burg
29 Mei-3 Juni '22	6/7 1/2	10/6	13/3	13/4 1/2	5/5	7/3
22-27 Mei 1922	6/-	10/6	13/3	13/3	5/3	7/3
30 Mei-4 Juni '21	—	17/6	—	—	—	—
31 Mei-5 Juni '20	37/6	—	72/6	—	f 12,-	kr. 50.-
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladiv- ostok West Europa	Chilt West Europa (salpeter)
29 Mei-3 Juni 1922..	17/9	26/6	35/-	30/-
22-27 Mei 1922..	17/6	26/6	35/-	30/-
30 Mei-4 Juni 1921..	22/6	35/-	—	35/-
31 Mei-5 Juni 1920 .	105/-	135/-	—	—
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	—

¹) Voor Britsche schepen ²) Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

INKLARINGEN.

IJMUIDEN.

Landen van herkomst	Mei 1922		Mei 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	11	17.420	10	15.115
Groot-Brittannië	105	61.518	61	42.129
Duitschland	48	53.410	32	36.670
Noorwegen	2	696	1	305
Zweden	3	1.131	7	4.093
Denemarken ..	7	5.521	8	2.800
Finland	8	4.769	10	5.665
België	1	709	2	6.495
Frankrijk	7	6.390	9	5.263
Spanje	9	6.973	3	1.962
Portugal	2	2.290	—	—
Levant	1	741	1	1.079
And. Midd. Zeeb.	1	1.415	1	451
Senegal, Dakar..	3	3.329	—	—
Ov. Westk. Afrika	2	6.555	6	7.617
Voor-Indië	1	3.592	—	—
Ned.-Oost-Indië..	12	46.027	6	24.954
Vereen. Staten..	1	4.463	5	16.467
Midden-Amerika	—	—	2	8.095
Ned. West-Indië	—	—	—	—
Ned. Antillen..	8	13.776	3	5.615
Argent., Uruguay	3	17.175	4	24.299
Chili	1	2.081	1	3.627
Ov. Z.-Amerika..	1	1.818	—	—
Totaal	237	261.799	172	212.701
Periode 1 Jan.— 30 April	1.107	1.246.103	919	1.090.738
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	121	168.743	95	138.954
Britsche	56	45.244	32	45.353
Duitsche	40	21.999	30	12.366
Noorsche	7	3.877	3	3.853
Fransche	3	9.760	4	3.640
Zweedsche	6	3.109	5	3.215
Deensche	2	2.157	2	275
Vereenigde Stat.	2	6.910	1.	5.045
	237	261.799	172	212.701

(Vereenigde Scheepsagenturen van Halverhout & Zwart en Zurmühlen & Co.)

ADVERTENTIËN.

Groeneveld, van der Poll & Co.

Telegramadres
„GROENPOL”Electrotechnische Fabriek
AMSTERDAM
de Ruyterkade 41-42Telefoon
N 2078 N 9078
N 9482Complete Installatiën voor
Electrische verlichting en Krachtoverbrenging

ALLEENVERTEGENWOORDIGERS DER

ALLMÄNNA SVENSKA ELEKTRISKA Akt. Bol.
te VÄSTERÅS (Zweden)Generatoren, Dynamo's en Motoren voor gelijk-, wissel- en draaistroom
Transformatoren en toestellen

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf

ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang
Vier droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

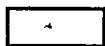
OCTROOI- EN MERKENBLAD

UITGAVE VAN DE
VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX,
1E v. D. BOSCHSTRAAT No. 1, 's-GRAVENHAGE

Bevat o.a. eene volledige opgave van alle openbaar gemaakte octrooiaanvragen en verleende octrooien en van alle gedeponeerde Fabrieks- en Handelsmerken. Abonnementsprijs voor Nederland f 5,—; voor Indië f 6,— p. jaar.

Vraagt nog heden een gratis Proefnummer

Motorlocomotieven

Transportwagens
voor alle doeleinden

AANLEG VAN
FABRIEKSSPOOR

— SPOORWEGMATERIEEL —

Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek

DELFT

ARTIKELN:

Gist
Brandspiritus
Zuivere spiritus
Foezelolie
Amyl-alcohol
Aether Sulfuricus
Narcose æther
Kurken en
Gedroogde Spoeling

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

Opgericht 1907

's-Gravenhage
Anna van Saxonplein 3

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 55.000.000,—

Reserven f 47.750.000,—